

WÓJT GMINY WOJCIECHÓW

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
WOJCIECHÓW**

Autor opracowania:
Joanna Cuch

LUBLIN 2019

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU – JEGO CELE I POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI	3
3. METODY STOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
4. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU	6
5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	7
6. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH JEGO ZMIAN PRZY BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
7. SKUTKI BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	13
8. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ DOKUMENTU	13
9. OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SKUTKÓW REALIZACJI DOKUMENTU DLA ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW CHRONIONYCH	13
10. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBLA KRAJOWEG I MIĘDZYNARODOWEGO UWZGLĘDNIONE W OPRACOWYWANYM DOKUMENCIE	15
11. OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY	16
12. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH WYNIKAĆ Z REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY PLANU	24
13. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	29
14. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	29
15. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW	35

1. WPROWADZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego terenu gminy Wojciechów, która leży na zachód od centrum województwa lubelskiego.

Prognoza została sporządzona na podstawie Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (Dz. U. z 2018, poz. 2081) i Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2018, poz. 1945), a z godnie z powyższą ustawą jej zakres i stopień szczegółowości powinien być uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Celem Prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych skutków i oddziaływań na środowisko przyrodniczo-kulturowe, które mogą być spowodowane realizacją zalecanych lub dopuszczonych przez Studium kierunków zagospodarowania terenu. Zgodnie z art.51 ust.2 ww. ustawy z dnia 3 października 2008 r. Prognoza w szczególności określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w tym m.in. na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, a także system przyrodniczy i powiązania przyrodnicze obszaru oraz prawne formy ochrony przyrody. Jej zakres przedmiotowy został dostosowany do skali oraz stopnia szczegółowości zapisów Studium.

Prognoza powstała w powiązaniu, z następującymi dokumentami:

- Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów – Wojciechów 2019;
- Uchwała Nr XXXI/137/16 Rady Gminy Wojciechów z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów;
- Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, RDOŚ, pismo: WOOŚ.411.5.2019.KKO;
- Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, PPIS, pismo: NZ.5700.4.2019.WW;
- Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017, WIOŚ - Lublin 2018;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego - Lublin 2015.

Ilekczo w niniejszym dokumencie jest mowa o 'Studium', rozumie się przez to projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów i analogicznie przez określenie 'Prognoza' rozumie się Prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU – JEGO CELE I POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI

Celem przedmiotowej zmiany studium gminy Wojciechów jest dostosowanie jego problematyki (zakres wyjściowego opracowania wynikał bowiem z artykułu 6 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994r.) do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i określenia kierunków zmian w polityce przestrzennej Gminy Wojciechów uwzględniając oczekiwania mieszkańców i władz gminy przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju. Ponadto celem każdego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest określenie polityki przestrzennej gminy, ustaleń strategii rozwoju województwa zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, w którym uwzględnia się zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

jest dokumentem polityki przestrzennej gminy, sporządzonym w oparciu o uwarunkowania i potrzeby lokalne, ale z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb ponadlokalnych.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów posiada formę ujednoczonego dokumentu. Zakres zmian obejmuje tekst Studium i rysunek Studium zarówno w części dotyczącej uwarunkowań jak i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Największe zmiany w treści dotychczas obowiązującego dokumentu dotyczą:

- określenia potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- uwarunkowań potrzeb i możliwości rozwoju gminy w wnikających z bilansu terenów inwestycyjnych w odniesieniu do demografii i możliwości finansowych gminy;
- analizy i aktualizacji dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowanie terenu (tereny mieszkaniowe, tereny aktywności gospodarczej, tereny usług oświaty, infrastruktura sportowo-rekreacyjna, infrastruktura społeczna, tereny usług turystycznych, tereny zieleni urządzonej i cmentarzy, ustalenia strategii rozwoju województwa zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego;
- aktualizacji uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- aktualizacji uwarunkowań wynikających ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- aktualizacji uwarunkowań wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- uwarunkowań wynikających z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy - demografia, finanse gminy, bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę);
- uwarunkowań wynikających ze stanu prawnego gruntów;
- uwarunkowań wynikających z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych (na podstawie ustawy: z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy z dnia 3 lutego 1995 r., o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawy z dnia 28 września 1991 r., o lasach, ustawy z dnia 23 lipca 2003r., o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., Prawo geologiczne i górnicze, Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., Prawo geologiczne i górnicze);
- uwarunkowań wynikających ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- uwarunkowań wynikających z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- uwarunkowań wynikających z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej;
- kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
- kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz terenów wyłączonych spod zabudowy;
- obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;

- obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obszarów lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszarów zdegradowanych;
- granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie;
- obszarów na których dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100kw, a także ich strefy ochronne.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego polegają na wytyczeniu następujących elementów oznaczonych na legendzie mapy Studium jako:

- ekologiczny system obszarów chronionych;
- otulina Kazimierskiego Parku Krajobrazowego;
- pomnik przyrody;
- lasy;
- łąki;
- rzeki, cieki, wody powierzchniowe;
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią;
- obszar występowania złóż surowców budowlanych;
- obiekty / obszary wpisane do rejestru zabytków;
- obiekty / obszary wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- strefa ochrony krajobrazu kulturowego;
- stanowiska archeologiczne;
- UP - teren zorganizowanej działalności inwestycyjnej;
- strefy zrównoważonego rozwoju turystyki;
- tereny zainwestowane;
- MR/U - tereny osadnictwa wiejskiego;
- M/U - tereny zabudowy mieszkaniowej / usługowej;
- R - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny wypoczynkowe, nieużytki, zieleń nieurządzona;
- ZP - zieleń parkowa;
- ZC - cmentarze ze strefami ochrony sanitarnej;
- drogi wojewódzkie;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne;
- ujęcia wody;
- linie napowietrzne wysokiego napięcia;
- linie napowietrzne średniego napięcia.

Studium powstało w powiązaniu przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Gminy Wojciechów do roku 2020 (Wojciechów 2015), Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy

Wojciechów z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym na lata 2009 - 2015 (Wojciechów 2008) i Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego (Lublin 2015).

3. METODY STOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Metodami stosowanymi przy sporządzaniu Prognozy były przede wszystkim metody opisowe, analizy jakościowe wykorzystujące dostępne wskaźniki stanu środowiska oraz identyfikacja skutków przewidywanych zmian w środowisku. Prace prognostyczne polegały na przeprowadzeniu studiów dokumentów charakteryzujących strukturę przyrodniczą terenu gminy Wojciechów (stan istniejący i dotychczasowe przekształcenia środowiska) oraz analizy istniejących i projektowanych inwestycji w obszarach zmian i ich sąsiedztwie. Materiały źródłowe, w oparciu o które sporządzono Prognozę wymienione zostały w wykazie materiałów, zamieszczonym na końcu opracowania. Zakres prac nad Prognozą został dostosowany do charakteru, specyfiki i precyzji zapisów Studium. Celem ułatwienia oceny jak i prezentacji wyników oddziaływań poszczególnych funkcji terenu na środowisko było wykorzystanie uproszczonej i dostosowanej do potrzeb tegoż dokumentu analizy macierzowej zbierającej oceny cząstkowe.

Ponadto Prognoza zawiera informacje i jest zgodna z wymaganiami zawartymi w uzgodnieniach jej zakresu otrzymanych z RDOŚ (pismo dnia: 18.03.2019) i PPIS (pismo z dnia: 11.03.2019).

4. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu, jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w ust. 3 pkt 5. Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać np. na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (o ile analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska oparte na wynikach pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska odnoszą się do gminy, a przez to i obszarów objętych Studium) lub w ramach indywidualnych zamówień, na kontroli i ocenie zgodności wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną z ustaleniami przyjętego dokumentu.

Pod względem środowiskowym najistotniejsze wydaje się monitorowanie polegające na badaniu stanu i jakości wód powierzchniowych szczególnie w miejscach niebezpiecznego zawężenia doliny rzecznej przez zabudowę i bliskiego sąsiedztwa budynków w stosunku do rzek i zbiorników wodnych oraz kontroli zanieczyszczeń powietrza w obrębie nowo zainwestowanych terenów, szczególnie w sezonie grzewczym skupisk zabudowy i okresach intensywnego użytkowania poszczególnych dróg.

Art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, mówi, że organ sporządzający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu), a art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. mówi, że w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska, obszarach występowania przekroczeń, występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE

w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wpływ ustaleń ocenianego projektu na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska, obszarach występowania przekroczeń, występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obszar gminy nie leży w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwa (miejscowość gminna zlokalizowana jest 98 km od niej), a kierunki polityki przestrzennej w dużym stopniu adoptują istniejące zagospodarowanie obszaru gminy, dlatego też **nie prognozuje się transgranicznych oddziaływań na środowisko.**

6. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH JEGO ZMIAN PRZY BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Położenie i użytkowanie obszaru

Teren gminy Wojciechów wchodzi w skład dwóch jednostek fizyczno-geograficznych, wykazując wyraźną odrębność większej części południowej, należącej do Równiny Bełżyckiej od fragmentu północnego, wchodzącego do Płaskowyżu Nałęczowskiego. Z administracyjnego punktu widzenia gmina Wojciechów położona jest w zachodniej części województwa lubelskiego, pomiędzy Bełżycami a Nałęczowem, w odległości 25 km od stolicy województwa - Lublina. Gmina Wojciechów jest gminą wiejską należącą do województwa lubelskiego, powiatu lubelskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 81 km², co stanowi 4,8% powierzchni powiatu lubelskiego. Na jej terenie znajduje się 23 miejscowości (w tym 21 sołectw) tj. Cyganówka, Góra, Halinówka, Ignaców, Łubki, Łubki Kolonia, Łubki Szlachta, Maszki, Maszki k/Wojciechowa, Miłocin, Nowy Gaj, Palikije Pierwsze, Palikije Drugie, Romanówka, Sporniak, Stasin, Stary Gaj, Szczuczki, Szczuczki VI Kolonia, Tomaszówka, Wojciechów Kolonia Piąta, Wojciechów Kolonia Pierwsza, Wojciechów. Ze względu na znaczne wykorzystanie rolnicze grunty orne stanowią ponad 85 % powierzchni użytków rolnych. Lasy zajmują 5,8 % powierzchni ogólnej, grunty zabudowane i zurbanizowane niespełna 2 %, a grunty pod wodami niespełna 1 %.

Geomorfologia

Przedmiotowa gmina leży w obrębie południowo-zachodniego fragmentu niecki lwowsko-lubelskiej, wypełnionej grubymi osadami morza górnokredowego. Wykształciły się tu skały węglanowe kredy i paleocenu jako gezy, opoki, margle i wapienie glaukonitowe o zróżnicowanej odporności na denudację, a fragmentarycznie także piaski i mułki oligoceńskie. Formowanie alpejskie. Z przełomu paleocenu i neocenu spowodowało pęknięcie niecki oraz powstanie uskoku. Ukształtowanie Płaskowyżu Nałęczowskiego odpowiada kierunkom spękań o przekroju NNE-SSW. Formy dolinne Wykształciły się z utworów górnokredowych osiagających na wierzchołkach grubość 30 m. Deniwelacje wynoszą do 25 m. Grubość warstwy górnokredowej maleje w części południowej gminy należącej do Równiny Bełżyckiej do kilku metrów, co znajduje wyraz w łagodnych pagórkach o niedużych deniwelacjach.

Obszar gminy pokrywają utwory czwartorzędowe zlodowacenia środkowopolskiego, jako jeden wyraźny pokład akumulacji lodowcowej o miąższości kilkunastu metrów, zaliczany do osadów staropleistoceniowych. Pozostałości produktów zlodowacenia bałtyckiego, powstałych w okresach postglacjalnych, zalicza się do utworów młodoplejstoceniowych. W dolinach rzek Bystrej i Czeski oraz na wschód od Łubek i Szczuczek wychodzą na powierzchnię najstarsze trzeciorzędowe utwory w postaci opoki, gezy i piasków glaukonitowych. W okolicach Wojciechowa występują piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe ze zlodowacenia środkowopolskiego. Z holocenu

pochodzą osady dolinowe i zboczowe. Piaski próchniczne, torfy i mady wypełniają doliny rzek Bystrej i Czerki. Mniejsze, często suche formy dolinne, pokryte są deluwiami piaszczysto-pylastymi o miąższości do 3 metrów. Uzupełnienie stanowią mady rzeczne.

Formy dolin rzecznych są wyraziste, głęboko wcięte, z wąskim korytem, niesymetryczne, o dużych spadkach zboczy ponad 15°, nawet do 30°. Dna dolin wyścielają osady akumulacji, a podłoże kredowe znajduje się na głębokości do 7 m. Denudacyjne pochodzenie mają doliny nieckowate o łagodnym spadku zboczy od 3° do 7°, niesymetryczne, o znacznych długościach dochodzących do 1 km, często z ujściem zawieszonym. Występują w strefie wododziałowej między zlewniami rzek Bystrej i Ciemięgi, a także na rozłogach Palikij i Łubek. Strefy przydolinne charakteryzują się silną siecią wąwozów, głęboko wciętych i ciągle poddawanych zjawiskom erozji. Równina Bełżycka zbudowana jest z margli kredowych oraz glin zwałowych, pokrytych płytką warstwą utworów pylastych. Powierzchnia jest słabo urzeźbiona, stoki są łagodne a wysokości względne niewielkie.

Surowce mineralne

Gmina jest uboga pod względem surowców – na jej terenie występują złoża piasków budowlanych Stary Gaj I (dwa pola o łącznej powierzchni 1,5 ha, na części działek 85, 86, 88/4) i Kolonia Łubki (o powierzchni 0,19 ha, na części działki 287) oraz złoża piasków poza piaskami szklarskimi - Sporniak (o powierzchni 0,21 ha, na części działki 277/1). W Starym Gaju eksploatacja złoża została zaniechana, a dwa pozostałe złoża są rozpoznane szczegółowo. Lessy i piaski pochodzenia czwartorzędowego przedstawiają niską wartość dla produkcji i budownictwa. Powszechność występowania surowców ilastych spowodowała wyznaczenie trzech obszarów, położonych na północ od wsi Maszki oraz na północ i południe od wsi Palikije, gdzie pokrywa lessowa ma dużą miąższość. Jako surowce ceramiczne mają niską wartość z powodu niskich własności formierskich, a produkty gotowe cechuje niska wytrzymałość.

Pedosfera

Skalą macierzystą na obszarze gminy są czwartorzędowe utwory lessowe, lessopodobne, deluwia lessowe oraz niewielkie ilości glin zwałowych i skał piaszczystych. Doliny rzek wypełniają osady pochodzenia organicznego, różnego rodzaju namuły i torfy. Z utworów lessowych i lessopodobnych wytworzyły się gleby pseudobielicowe ze znaczną przewagą-odpowiednio - pyłu drobnego (do ok. 35% części spławialnych) i materiału pyłowo-ilastego (od 35 do 50% części spławialnych). Pokrywają one wierzchowiny, na pokładzie ok. 1,5 m warstwy lessu. Gleby brunatne wylugowane i kwaśne znajdują się w okolicach Wojciechowa i Miłocina, a także przy wschodniej granicy gminy. Mady, muły i torfy oraz czarne ziemie zalegają doliny Bystrej, Czerni i Ciemięgi. Zestawienie powierzchni gleb (według WBGiTR w Lublinie) przedstawia się następująco:

Grunty orne		Użytki zielone	
Klasa I	0,0%	Klasa I	0,0%
Klasa II	24,2%	Klasa II	1,1%
Klasa IIIa	57,8%	Klasa III	30,3%
Klasa IIIb	12,5%	Klasa IV	55,6%
Klasa IVa	4,0%	Klasa V	10,8%
Klasa IVb	0,9%	Klasa VI	2,2%
Klasa V	0,4%		
Klasa VI	0,0%		

Powierzchnie poszczególnych kompleksów przydatności rolniczej to:

Grunty orne	Użytki zielone
kompleks 1 - pszeny b. dobry - 24,4%	kompleks 1 - b. dobry i dobry - 1,1%
kompleks 2 - pszeny dobry - 57,8%	kompleks 2z - średni - 85,9%
kompleks 3 - pszeny wadliwy - 5,8%	kompleks 3z - słaby i b. słaby – 13,0%
kompleks 4 - żytni bardzo dobry - 6,3%	

kompleks 5 - żytni dobry - 3,3% kompleks 6 - żytni słaby - 0,4% kompleks 7 - żytni bardzo słaby - 0,0% kompleks 8 - zbożowo-pastewny mocny - 2,0% kompleks 9 - zbożowo-pastewny słaby - 0,0%	
--	--

Przeważają gleby kompleksu pszennego dobrego i kompleksu pszennego bardzo dobrego wytworzone z pyłów. Użytki zielone zdecydowanie zakwalifikowane zostały do kompleksu 2z - średniego. Mniej korzystne są właściwości agrochemiczne, ponieważ aż 20% powierzchni gleb wykazało odczyn silnie kwaśny i 48% odczyn kwaśny. Gleby wytworzone z lessów są bardzo podatne na erozję wodną i wietrzną – gminę zaliczono do grupy I stopnia pilności ochrony gruntów przed erozją.

Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina leży w obrębie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) RW 200062386 Bystra do dopływu spod Wąwolnicy i RW2000624649 Ciemięga oraz prawie w całości w zlewni rzeki Bystrej z jej dwoma lewostronnymi dopływami. Rzeka wypływa ze źródeł w Palikijach, dolina jest naturalna, głęboko wcięta, a szerokość zawiera się od 200 do 300 m. Wody zasilane są wypływami szczelinowymi z utworów kredowych. W dolinie Bystrej znajdują się stawy we wsiach Palikije, Maszki i Kolonia Wojciechów. Dopływ płynący przez Wojciechów bierze początek na południowym skraju wsi Wojciechów Pierwszy i we wsi Maszki wpływa do Bystrej. Rzeka Czerka ma źródła w sąsiedztwie południowej granicy gminy we wsi Chmielnik, gmina Bełżyce. Kilkakrotnie zmienia kierunek wąskiej (do 200 m) doliny, w Łubkach przyjmuje wody lewostronnego dopływu i uchodzi do Bystrej we wsi Nowy Gaj.

Rzeki wykorzystają spękania i uskoki, występujące w podłożu oraz słabą odporność skał na erozję. Przepływ wód jest wyrównany, ponieważ zasilane są w całym biegu wodami podziemnymi wypływającymi systemem szczelinowo-warstwowym. Część północno-wschodnia gminy należy do zlewni rzeki Ciemięgi, która ma tu tereny źródłiskowe, a początek bierze ze źródeł na zmeliorowanych łąkach. Dolina w górnym biegu jest formą łagodną, użytkowaną rolniczo, niezabudowaną do wysokości wsi Miłocin.

Stan ekologiczny Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzecznych Bystra do dopł. spod Wąwolnicy określany jest jako umiarkowany, chemiczny jako dobry. Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych – Ciemięga charakteryzują się słabym stanem ekologicznym i dobrym stanem ekologicznym. Obie JCWP klasyfikowane są jako zagrożone. Ostatnie raporty WIOŚ stan (potencjał) ekologiczny JCWP określił jako słaby, IV klasę elementów biologicznych, I klasę elementów hydromorfologicznych, PSD (poniżej stanu dobrego) klasę elementów hydromorfologicznych, co nie pozwala spełnić wymagań dla obszarów chronionych.

Gmina leży w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) PLGW200088 i PLGW200089 oraz w całości w obrębie GZWP 406 – Niecka lubelska. Wody podziemne występują w obrębie utworów kredy górnej, silnie spękanych, co umożliwia krążenie wód i gromadzenie zasobów. Poziom wodonośny występuje płytko pod powierzchnią topograficzną i warunkuje naporowy charakter wypływów i źródeł w dolinach. W obszarach wierzchowinowych zwierciadło jest swobodne i zabezpiecza stałość poziomu, co obserwuje się we wszystkich studniach wierconych. Czwartorzędowe piętra wodonośne występują w dwóch obszarach: wschodnim w rejonie Kolonia Miłocin - Kolonia Czajki - Kolonia Maszki oraz w zachodnim w rejonie Stary Gaj - Łubki. Wody podziemne pozostają w łączności hydraulicznej z wodami powierzchniowymi, a ich gromadzenie następuje poprzez infiltrację opadów.

Jakość wód podziemnych badanych w najbliższych punktach kontrolnych w ostatnich latach prezentował I i II klasę czystości na tle jednolitych części wód podziemnych.

W obrębie gminy są liczne źródła, do niedawna będące głównym dostarczycielem wody dobrej jakości dla ludności i gospodarstw rolniczych. Woda w studniach kopanych pochodzi z osadów czwartorzędowych i charakteryzuje się gorszymi parametrami.

Warunki klimatu i powietrza

Gmina Wojciechów znajduje się w dziedzinie klimatycznej Lubelsko-Chełmskiej (Zinkiewicz 1975). Odznacza się dużą liczbą dni pogodnych. Średnie dzienne usłonecznienie określa się na 4,4 godziny. To obszar mas powietrza polarnomorskiego oraz z kierunków wschodnich polarnokontynentalnego. Rzadko pojawiają się masy powietrza arktycznego (ok. 5% przypadków), ale właśnie one kształtują pogodę niekorzystną dla rolnictwa i mieszkańców. Lokalnie można wyróżnić tereny:

- o bardzo dobrych warunkach termicznych, wilgotnościowych i wietrznych oraz małej częstotliwości zalegania mgieł. Obejmują one tereny wierzchowinowe, płaskie lub o przeważającym nachyleniu zboczy do 5% i ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej, suchym podłożu. Bardzo dobre zarówno dla rolnictwa jak i osadnictwa;
- o specjalnych warunkach klimatyczno-zdrowotnych, będące pod wpływem lasu, charakteryzujące się bardzo wyrównanym rozkładem temperatury i wilgotności w stosunku do terenów otwartych, większą zacisznością oraz obecnością substancji regenerujących. Wskazane do wykorzystania rekreacyjnego. Mikroklimat omówionych terenów występuje w północnej części gminy;
- o przeciętnych warunkach wietrznych i wilgotnościowych, obejmujące zbocza o ekspozycji północnej, północno-wschodniej i północno-zachodniej. Warunki termiczne charakteryzują się zwiększeniem amplitud temperatury w przygruntowej warstwie powietrza;
- o niekorzystnych warunkach klimatu lokalnego, charakteryzujące się wysoką wilgotnością względną powietrza, częstym zaleganiem mgieł i oparów oraz predyspozycją do występowania inwersji termicznych. Nie wskazane do zabudowy (doliny rzek Bystrej, Czerki, Ciemięgi i ich dopływów oraz głębokie wąwozy).

W ocenach powietrza WIOŚ z ubiegłych lat tereny te zlokalizowane były w lubelsko-puławskiej strefie ocen powietrza i należały do klasy A (pod względem ochrony roślin i zdrowia, z wyjątkiem poziomu O3), co oznacza, że stężenia substancji na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych, a głównym celem działań jest utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie. Ostatni Raport WIOŚ wykazał, że strefa lubelska należała do klasy C (stężenia powyżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego) pod względem stężeń PM10 i do klasy D2 – strefa o stężeniach ozonu przekraczających poziom celu długoterminowego wg. kryteriów ochrony zdrowia. Z Raportu o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017 roku wynika, że przekroczenia dotyczyły jedynie BaP i notowano je w rejonie miejscowości Łubki i Wojciechów. Z ostatniej Oceny jakości powietrza w województwie lubelskim za 2017 r. (WIOŚ) wynika, że ze względu na ochronę zdrowia teren gminy (jak i cała strefa lubelska) jest w klasie A (stężenia substancji zanieczyszczającej powietrza na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych bądź poziomów docelowych) pod względem zanieczyszczeń SO₂, NO₂, Pb, C₆H₆, CO, O₃, As, Cd, Ni i PM_{2,5} oraz do klasy C (stężenia substancji zanieczyszczającej powietrza na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalnych bądź poziome docelowe) jeśli chodzi o wyniki pomiarów PM₁₀ i BaP. Ocena według kryteriów ochrony roślin wykazała, że obszar opracowania pod względem zanieczyszczeń (SO₂, NO_x, O₃) zalicza się do klasy A.

Świat przyrody

Roślinność naturalna rzeczywista grupuje się w następujących zbiorowiskach:

- Lasy, przeważnie wielogatunkowe, występują na słabszych glebach jako grąd dębowo-grabowy. Łączna powierzchnia wynosi ok. 450ha, co stanowi ok. 5,5% powierzchni gminy. Zalesienia i zadrzewienia w dolinach wzmacniają korytarz ekologiczny i przyczyniają się do zachowania równowagi ekologicznej. Występują dwa typy siedliskowe: las świeży i ols.

Najcenniejszy wydaje się fragment obejmujący wąwóz w Starym Gaju, Z licznymi gatunkami rzadkimi i chronionymi, proponowany do utworzenia użytku ekologicznego. Uzupełnienie stanowią zbiorowiska zaroślowe ciepłolubne.

- Zbiorowiska ciepłolubnych muraw - na zboczach dolin i nasłonecznionych wąwozów.
- Zbiorowiska wodne (roślinność pływająca).
- Zbiorowiska szuwarowe (w stawach, sadzawkach, na ich obrzeżach, na podmokłych łąkach).
- Zbiorowiska torfowiskowe jako torfowiska niskie w dolinie Ciemięgi.
- Zbiorowiska łąk i zbiorowiska pastwisk jako użytki zielone w dolinach rzek.

Pośród siedlisk i pól uprawnych wykształciły się zbiorowiska chwastów i zbiorowiska ruderalne.

Struktura przyrodnicza gminy jest odzwierciedleniem sposobu użytkowania terenów. Z ogólnej powierzchni 8092 ha ekosystemy rolne zajmują aż 88% powierzchni gminy, w tym ekosystemy łąkowo-pastwiskowe tylko 1,6% ogólnej powierzchni, co jest spowodowane wąskimi dnami dolin. Pod lasami i zadrzewieniami znajduje się 450 ha, co stanowi ok. 5,5%, a nieużytki rolnicze to tylko 0,1% powierzchni gminy. Najczęściej uprawiane są zboża i buraki cukrowe. Spotyka się kukurydzę na pasze, ziemniaki, rzepak, rzepik, warzywa, sady, a w krajobrazie charakterystycznie zaznaczają się uprawy chmielu. Od kilku lat obserwuje się przeznaczanie gruntów ornych na zakładanie sadów i ogrodów warzywnych z nastawieniem na produkcję towarową. Dobre gleby spowodowały ich silne wykorzystywanie rolnicze na niekorzyść lasów pozostających w małych skrawkach. Najczęściej są to lasy mieszane, zieleń zaroślowa pokrywa zbocza wąwozów i jarów. Tendencja ta, z gospodarczego punktu widzenia, jest z pewnością korzystna dla mieszkańców i utrzyma rolniczy charakter gminy.

W granicach gminy występują liczni przedstawiciele fauny: zarówno kręgowców jak i bezkręgowców. Do gatunków charakterystycznych zasiedlających pola uprawne należy zaliczyć: skowronka polnego, trznadla, szczygła, makolągwę, pokrzewkę cierniówkę i kuropatwę. Nieliczne gatunki to: ortolan, potrzyszcz i przepiórka. W zalesionych wąwozach i na zboczach w pobliżu cieków bytują: krogulec, grzywacz, dzięciołek, krotogłów, kos, wilga, gąsiorek, strzyżyk i pokrzywnica. W zgrupowaniach osiki obserwuje się występowanie ptaków gnieźdzących się w dziuplach. Są to muchołówki białoszyja i żałobna oraz dzięciołek i krotogłów. Pośród drzew posiadających owoce pestkowe obserwujemy grubodzioba. Ubogie zbiorniki wód powierzchniowych i skromność wilgotnych siedlisk spowodowały, że fauna ptaków wodnych jest nieliczna. Występują tutaj: bocian biały, krzyżówka, łyska, czajka, kszysk, łożówka, trzciniak, potrzos. W zadrzewieniach nadwodnych dobre warunki znajdują: dzięcioł zielony, dzięciołek, remiz, wilga, szpak i mazurek. W obrębie lessowych skarp dobre miejsce do lęgów znalazły zimorodek i jaskółka brzegówka. Ptaki związane ze środowiskiem antropogenicznym, tj. sąsiadujące z zabudową, reprezentowane są przez: bociana białego, sierpówkę, dymówkę, oknówkę, pliszkę siwą, kopciuszkę, kulczyka i makolągwę. Występowanie jerzyka zaobserwowano w Wojciechowie. Prawdopodobnie gniazduje on w wieżach ariańskiej i kościelnej.

Liczne gatunki ssaków chronionych reprezentowane są przez: jeża europejskiego, kreta, ryjówkę aksamitną, wiewiórkę i łasicę. Zaobserwowano dwóch przedstawicieli gadów: zaskrońca i jaszczurkę zwinkę. Badania terenowe pozwalają stwierdzić, że występują tu następujące gatunki płazów: kumak nizinny, ropucha zielona, ropucha szara, rzekotka drzewna, żaba trawna i żaba wodna. Nie stwierdzono natomiast występowania rzadkich gatunków bezkręgowców. Obserwowane gatunki chronione należą do pospolitych grup: pająki gryziele, tęczniki, biegacze i trzmiele oraz ślimak winniczek.

Przedstawiciele fauny na terenie gminy należą do gatunków pospolitych i powszechnie występujących w innych regionach i w kraju. Jedynie, z uwagi na drastycznie zmniejszoną liczebność, należy zwrócić uwagę na przepiórkę, gila, kumaka nizinny i ropuchę zieloną. W ostatnich latach z terenu gminy zniknęły spotykane dawniej gatunki: pustułka, kraska i chomik europejski.

System przyrodniczy gminy

Przyrodniczy System Gminy tworzą tu:

- korytarze ekologiczne głównych dolin rzecznych, które zapewniają kompleksową komunikację przyrodniczą w obrębie systemu przyrodniczego;
- sięgacze ekologiczne, które są kanałami komunikacji wybiórczej (np. wód, wybranych grup fauny). Są to przeważnie tereny antropogenne i przebiegają przez tereny uprawiane rolniczo. Wyodrębnione są w oparciu o suche doliny, niewielkie cieki, rowy melioracyjne i obniżenia terenowe. Łączą ze sobą tereny o większym potencjale ekologicznym.
- obszary węzłowe – największe kompleksy leśne położone w przygranicznych częściach gminy. W związku z różnorodnością siedlisk, a czasem i wiekiem drzewostanu spełniają one dużą rolę w funkcjonowaniu przyrody - stanowić powinny obszary najcenniejsze i o najwyższym stopniu naturalności oraz największym wpływie na ogólny stan środowiska i warunki zamieszkiwania (w tym warunki zdrowia publicznego).
- węzły ekologiczne – istniejące mniejsze kompleksy leśne, zbiorniki wodne naturalne i sztuczne, często połączone w enklawy ekologiczne. Stanowią istotne uzupełnienie powyższych terenów w zakresie obiegu materii biologicznej i fizycznej w rozpatrywanym obszarze. Najczęściej wyróżniają się zwartym obszarem o jednolitych lub zróżnicowanych funkcjach i roli przyrodniczej, co jest rezultatem warunków biotopów (szerzej siedlisk), w których procesy przyrodnicze przebiegają.

Zgodnie z rysunkiem Studium gminy Wojciechów najcenniejsze z wyżej wymienionych elementów połączono w Ekologiczny System Obszarów Chronionych (ESOCH) przypisując mu jeden wspólny symbol.

Ponadto północny skraj gminy leży w Obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym sieci ECONET-PL, wpisującym się w granice otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Środowisko kulturowe

Na terenie gminy Wojciechów występują obiekty objęte ścisłą ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków województwa lubelskiego:

- zespół kościelny w Wojciechowie z przełomu XVIII i XIX wieku obejmujący: drewniany Kościół Parafialny p.w. Św. Teodora z wyposażeniem wewnątrz wraz z otaczającym go drzewostanem i murowanym ogrodzeniem – A/124
- drewniana dzwonnica przy Kościół Parafialny p.w. Św. Teodora – A/124;
- zespół zamkowy w Wojciechowie z XVI wieku obejmujący dawny zamek zwany „Wieżą Ariańską” wraz z przylegającymi wałami i fosami obronnymi wraz z najbliższym otoczeniem i drzewostanem, pozostałością murów ze strzelnicami oraz ruinami pałacu – A/308;
- kaplica grobowa rodziny Świeżawskich, wraz z kryptą oraz gruntem pod budynkiem, na cmentarzu parafialnym – A/1606;
- zespół dworski w Palikijach z XIX wieku, składający się z murowanego dworu i parku – A/122;
- dwór drewniany w Łubkach z I połowy XIX wieku wraz z pozostałościami parku dworskiego – A/703.

Do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego nie ma wpisanych obiektów z terenu gminy. Gmina nie posiada opracowanej gminnej ewidencji zabytków. W wojewódzkiej ewidencji zabytków znajduje się wykaz 14 kart ewidencyjnych (nie wpisanych do rejestru zabytków). W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków znajdują się 129 stanowisk archeologicznych ujętych w zasięgu arkuszy AZP: 77-78, 77-79, 78-77, 78-78 i 78-79.

W Gminie Wojciechów z racji na jej wiejski charakter mamy cztery obszary, które można zakwalifikować od terenów zieleni urządzonej wpisane do rejestru zabytków:

- zieleń towarzysząca przy Kościół Parafialny p.w. Św. Teodora;
- zieleń towarzysząca przy wierzy Ariańskiej;
- parku przy dworze w Palikijach;

- pozostałość parku przy dworze w Łubkach.

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy cmentarze w miejscowości Wojciechów, Łubka oraz Palikije.

7. SKUTKI BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W przypadku braku realizacji proponowanych kierunków zagospodarowania spodziewać się należy kontynuowania dotychczasowego zagospodarowania poszczególnych terenów. Niektóre tereny byłyby wykorzystywane w bardziej zbliżony do naturalnego niż w projekcie sposób (pozostawienie terenów otwartych przewidzianych w Studium pod zabudowę). W momencie zaprzestania gospodarowania terenów rolniczych uruchomiony tu zostanie proces sukcesji roślinności. W konsekwencji rozwoju cywilizacyjnego następować będzie powolna antropopresja lecz mniej degradująca dla powierzchni ziemi, niż wszelkie procesy inwestycyjne. Związana ona będzie z użytkowaniem rolniczym gleb, przekształceniem naturalnych zbiorowisk leśnych, nie zawsze kontrolowanym zagospodarowaniem odpadów czy eksploatacją surowców naturalnych, emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, emisją hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do atmosfery, wprowadzaniem ścieków do wód i do ziemi, składowaniem odpadów, przyzmoaniem obornika i kiszzonek na powierzchni ziemi.

8. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ DOKUMENTU

Analiza projektu Studium gminy Wojciechów wykazała, że nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań (rozumianych, jako zasadnicza zmiana czy przekroczenie określonych prawem parametrów i standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tego obszaru) wynikających z realizacji zapisów Planu, co zostało szerzej omówione w rozdziale 9 i 10 Prognozy.

9. OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SKUTKÓW REALIZACJI DOKUMENTU DLA ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW CHRONIONYCH

Do najistotniejszych problemów środowiska w gminie należą:

- **stan powietrza.** W raportach o stanie środowiska województwa lubelskiego z lat wcześniejszych obserwowano sukcesywną poprawę stanu powietrza atmosferycznego. Na obszarze gminy nie stwierdzono (metodą obliczeniową) przekroczeń dopuszczalnych norm. Stężenia głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu są stosunkowo niskie: mieszczą się w granicach dopuszczalnych norm. Wykazują one wyraźną zmienność w ciągu roku, z tendencją wzrostową w okresie zimowym. W okresie tym, a zwłaszcza w najchłodniejszych miesiącach roku, następuje wzrost spalania paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym. Rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń z tzw. „niskiej emisji” ma zasięg lokalny.

- **zanieczyszczenie wód.** Potencjalne zagrożenia dla wód podziemnych wynikają z odprowadzania ścieków do wód i gruntu, niewłaściwej gospodarki odpadami oraz działalnością rolniczą. Największym zagrożeniem jest jednak odprowadzanie ścieków gospodarskich i bytowych do gruntu. Na terenie gminy nie ma sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. Ścieki bytowe i rolnicze odprowadzane są do rzek i do gruntu. W zwartej zabudowie, położonej głównie w dolinach, występują zgrupowania nieszczelnych szamb bądź wypływy ścieków po powierzchni. Na skutek częściowego zwodociągowania gminy wodociągami grupowymi, przez co wzrasta

ilość zużywanej wody, a tym samym i ścieków, jest wyraźnie odczuwalny brak kanalizacji sanitarnej. Z powodu braku kanalizacji sanitarnej źle przedstawia się stan czystości wód. Zagrożone są również niektóre źródła oraz tereny źródłiskowe rzek. Ostatnie raporty WIOŚ sklasyfikowały źródła w dorzeczu/zlewni Bystrej do II klasy jakości pod względem oceny fizykochemicznej wody. Poza przyczynami pochodzenia gospodarczego należy wymienić przyczyny naturalne, tj. zmniejszone opady, które skutkują zmniejszeniem ilości wód bilansowanych. Na stan czystości rzek wpływa również działalność rolnicza. Zanieczyszczenia substancjami biogennymi następują w wyniku spływu tych substancji z pól do rzek.

- **uciążliwości akustyczne**, których głównym źródłem w gminie jest komunikacja. Największe obciążenie ruchu obserwuje się na drodze wojewódzkiej relacji Lublin - Wojciechów - Nałęczów oraz Sadurki - Bełżyce. Mimo, iż nie występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu to należy mieć na względzie fakt, iż ruch komunikacyjny będzie systematycznie wzrastał, a wraz z nim będzie się pogarszał klimat akustyczny wzdłuż traktów komunikacyjnych. Świadomość takiego zagrożenia powinna stanowić punkt wyjścia dla prawidłowej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wzdłuż omawianej drogi wojewódzkiej.

- **degradacja litosfery** przez wszelkiego rodzaju kopalnie surowców mineralnych, a zwłaszcza nielegalne składowiska odpadów lokalizowane w wyrobiskach poeksploatacyjnych. Na terenie gminy znajduje się kilka punktów eksploatacji indywidualnej, która odbywa się ze złóż nieudokumentowanych i bez koncesji. Takie wydobywanie piasku prowadzi do dewastacji złożeń i degradacji walorów krajobrazowych. Stare wyrobiska poeksploatacyjne oraz nieformalne punkty eksploatacji powinny być zrekultywowane poprzez wyrównanie terenu i zalesienie.

- **zagrożenie biosfery** (szczególnie lasów) ma charakter naturalny (szkodniki i choroby) oraz czynniki antropogeniczne w postaci złej pielęgnacji i nielegalne wyręby w lasach prywatnych. Z przestrzennego punktu widzenia, przy małej lesistości gminy, istotne znaczenie ma zwiększanie powierzchni leśnych. Rozwój przestrzenny i gospodarczy gminy będzie wpływał degradująco na niektóre komponenty środowiska, bowiem jest to cena postępu, rozbudowy usług i komunikacji. Zwiększona presja rekreacyjna wywołana komercyjną „modą” na gminę Wojciechów i agroturystykę, z jednej strony przynosi korzyści, a z drugiej powoduje określone zagrożenia.

Północna część gminy wchodzi w zasięg otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w granicach której obowiązują przepisy określone Uchwałą nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Otulina nie jest formą ochrony przyrody, lecz strefa ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Sam park obejmuje północno-zachodnią część Wyżyny Lubelskiej z Małopolskim Przełomem Wisły i jest cenny pod względem geologicznym oraz walorów abiotycznych i kulturowo-krajobrazowych.

Status pomnika przyrody posiadają:

- 3 lipy drobnolistne w zespole dworsko-parkowym w Miłocinie;
- 4 dęby szypułkowe na terenie Szkoły Podstawowej w Łubkach;
- sosna czarna na terenie Parafii w Łubkach;
- lipa drobnolistna i 2 dęby szypułkowe w zespole pałacowo-ogrodowym w Palikijach.

Północny skraj gminy leży w Obszarze Węzłowym o znaczeniu międzynarodowym sieci ECONET-PL, znajdującym się w granicach otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Oddziaływanie na Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody

- Studium podtrzymuje istniejące formy ochrony przyrody (pomniki przyrody) oraz strefę otulinową Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Oceniany dokument studialny w bardzo dużym stopniu akceptuje istniejące zagospodarowanie terenu gminy i tylko w niewielkim (w skali gminy) stopniu wprowadza nowe tereny zainwestowania,

praktycznie nie ingerując ich zasięgiem elementy chronione prawnie. Ciągi zabudowy w obrębie otuliny PK (tj. w miejscowości: Stary Gaj, Wojciechów Kol.Piąta, Maszki K.Wojciechowa) wytyczone zostały w obrębie istniejących pasów zabudowy, a nowe tereny inwestycyjne będą miały formę pląbową (zabudowa powstać może na zasadzie dogeszczenia i uzupełnienia luk w istniejącej zabudowie danej miejscowości). Taki kierunek jest o wiele korzystniejszy chociażby dla walorów wizualnych otuliny Parku, niż rozpraszanie zabudowy lub wytyczanie zupełnie nowych ciągów. Jedynie skrajnie północny fragment wytypowanego jednostronnie wzdłuż zachodniej strony drogi ciągu zabudowy w miejscowości Wojciechów Kol.Piąta zaproponowano tu jako zupełnie nową zabudowę MR/U. Proponowane kierunki zagospodarowania dla terenu gminy nie wpłyną zatem znacząco, ani nawet umiarkowanie na walory przyrodniczo-krajobrazowych otuliny Parku, a tym bardziej element chronione w samym Parku. Dokument nie łamie zapisów uchwały Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2017 r. poz. 2324), zawierającej zakazy dotyczące samego Parku Krajobrazowego – północny fragment gminy leży jedynie w jego otulinie. Z uwagi na faktycznie niewielkie zupełnie nowe skupiska zabudowy oraz zapisy dotyczące ochrony wód (np.: *należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej jak największego terenu gminy z odprowadzeniem do oczyszczalni*, *‘Z budową kanalizacji sanitarnej zbiorczej dla zespołu wsi w zwartym układzie osadniczym i indywidualnych siedlisk w układzie rozproszonym oraz skorelowaniem procesu wodociągowania. Dotyczy to oczywiście wsi położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek i cieków wodnych.*’, *‘wymaga skoncentrowania działań zmierzających do przyśpieszenia budowy kanalizacji sanitarnej i porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, odprowadzanie ścieków, może być realizowane do indywidualnych lub grupowych zbiorników bezodpływowych do czasu realizacji odpowiedniego systemu kanalizacji, na warunkach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych.*’ i in), nowe tereny inwestycyjne nie powinny w sposób znacząco negatywny wpłynąć na jakość wód powierzchniowych, a w szczególności rzeki Bystrej, która przepływa przez teren Parku, a odprowadza wody powierzchniowe m.in. z terenu przedmiotowej gminy Wojciechów. Ewentualne minimalne pogorszenie jakości wód powierzchniowych wystąpić więc może miejscowo i do czasu uzbrojenia gminy w sieci sanitarne. Gmina nie będzie też generować zanieczyszczeń powietrza, które mogłyby spowodować pogorszenie jego stanu na terenie najbliższej występujących obszarów chronionych.

Nie prognozuje się tu więc znacząco negatywnego w skutkach, niszczącego wpływu propozycji Studium na objęte ochroną prawną fragmenty przyrody gminy i terenów sąsiednich. Zapisy Studium nie będą miały znaczącego (tj. powodującego zasadniczą zmianę określonych parametrów jakości środowiska, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, stwarzającego istotne bariery dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tego obszaru), stałego, bezpośredniego, negatywnego wpływu na prawne formy ochrony przyrody.

10. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBLA KRAJOWEG I MIĘDZYNARODOWEGO UWZGLEDNIONE W OPRACOWYWANYM DOKUMENCIE

Z uwagi na lokalny (gminny) charakter dokumentu jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy trudno się tu bezpośrednio odnieść do dokumentów rangi międzynarodowej, a nawet krajowej. Można jednak powiedzieć, że pośrednio analizowany dokument jest spójny z **celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu ponadlokalnym** dotyczącymi głównie:

- **ochrony powierzchni ziemi**, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony

środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004, i Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze;

- **ochrony wód** podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Program Ochrony Środowiska województwa lubelskiego, ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r., Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2003, Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, dział III ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły (MP z 2011 r. Nr 49, poz.549) w odniesieniu do Jednolitej Części Wód Podziemnych;
- **ochrony powietrza i klimatu** określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Program Ochrony Środowiska województwa lubelskiego (oraz niższych szczebli), Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- **ochrony zdrowia ludzi (w tym higieny radiacyjnej i klimatu akustycznego)**, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.;
- **ochrony korytarzy ekologicznych** - zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego i Ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004r;
- **utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, różnorodności biologicznej, ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów** wraz z ich siedliskami oraz utrzymania i przywracania do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Polityką ekologiczną, Krajową strategią ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań – 2003 – która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro).

Ponieważ na terenie objętym Studium nie występują cenne elementy przyrody (ekosystemy, siedliska, gatunki) o randze międzynarodowej, czy chociażby krajowej w ocenie tej trudno odnieść się do Konwencji Berneńskiej o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz siedlisk, Konwencji o różnorodności biologicznej Rio de Janeiro z 1992, Konwencji o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt - Bonn 1979, Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe plectwa wodnego, czy też Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

11. OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Poniżej przedstawiono oceny cząstkowe wpływu Studium na poszczególne komponenty środowiska, które korelują z tabelą macierzową podsumowującą, zawartą w Streszczeniu w języku niespecjalistycznym Prognozy. Dodać tu należy, że ze względu na rodzaj oddziaływań wyszczególniono tu oddziaływania: bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane, ze względu na czas: krótkoterminowe, średnioterminowe, stałe i chwilowe, zaś w kategorii 'przestrzeń' oddziaływania klasyfikowano do lokalnych lub o skali ponadlokalnej. Wieloaspektowość i złożoność problematyki nie wyklucza jednak występowania różnych typów oddziaływań jednocześnie, w szczególności, że są one rozpatrywane zarówno w kontekście realizacji (któremu to etapowi towarzyszą oddziaływania chwilowe czy krótkoterminowe), jak i eksploatacji – tj. późniejszego funkcjonowania terenów wynikających z proponowanych tu kierunków polityki przestrzennej (i towarzyszących mu stałych, długotrwałych oddziaływaniach).

Kierunek zagospodarowania przestrzennego	Oceny cząstkowe wpływu Studium na poszczególne komponenty środowiska
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • tereny zainwestowane • tereny osadnictwa wiejskiego • tereny zabudowy mieszkaniowej / usługowej 	<p>LUDZIE – umiarkowanie, zarówno bezpośrednio pozytywne, jak i minimalne, pośrednie negatywne, chwilowe, długoterminowe, stałe, lokalne.</p> <p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – minimalne lub umiarkowanie negatywne, bezpośrednio, zarówno chwilowe jak i długoterminowe, stałe, lokalne.</p> <p>SYSTEM PRZYRODNICZY – minimalne, bezpośrednio, długoterminowe, stałe, lokalne.</p> <p>WODY - najprawdopodobniej minimalne, negatywne, bezpośrednio, chwilowe i długoterminowe, skumulowane, lokalne.</p> <p>POWIETRZE – słabe negatywne, bezpośrednio, krótkoterminowe, skumulowane, długoterminowe, stałe, lokalne.</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE - umiarkowane negatywne, bezpośrednio, krótkoterminowe, stałe, lokalne.</p> <p>KLIMAT – słabe negatywne, a pośrednio pozytywne bezpośrednio, chwilowe, długoterminowe, skumulowane, stałe, lokalne.</p> <p>KRAJOBRAZ – minimalne lub umiarkowane najprawdopodobniej negatywne, bezpośrednio, długoterminowe, stałe, skumulowane, lokalne.</p> <p>ZABYTKI – brak oddziaływania.</p> <p>DOBRA MATERIALNE – umiarkowanie korzystne, bezpośrednio i pośrednie, stałe, lokalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • strefy zrównoważonego rozwoju turystyki • strefa usługowo-turystyczna 	<p>LUDZIE – pośrednio i bezpośrednio pozytywne, stałe lokalne i negatywne chwilowe.</p> <p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – umiarkowane lub słabe negatywne, chwilowe, długoterminowe i stałe, lokalne.</p> <p>SYSTEM PRZYRODNICZY – słabe negatywne, chwilowe, długoterminowe i stałe, lokalne.</p> <p>WODY – bezpośrednio pozytywne i negatywne, długotrwałe, stałe, lokalne, oddziaływanie.</p> <p>POWIETRZE – bezpośrednio minimalnie negatywne i pośrednie, pozytywne, długotrwałe, stałe, lokalne, oddziaływanie.</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – umiarkowane lub niewielkie negatywne, długotrwałe, stałe oddziaływanie.</p> <p>KLIMAT – umiarkowane lub słabe negatywne, chwilowe, długoterminowe i stałe, lokalne.</p> <p>KRAJOBRAZ – neutralne lub minimalnie negatywne, stałe, lokalne.</p> <p>ZABYTKI – brak oddziaływania.</p> <p>DOBRA MATERIALNE – neutralne lub pośrednio pozytywne, stałe, lokalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • cmentarze ze strefami ochrony sanitarnej 	<p>LUDZIE – pośrednio pozytywne, stałe lokalne i negatywne chwilowe – brak nowego oddziaływania.</p> <p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – praktycznie brak nowego oddziaływania, minimalnie negatywne, stałe, lokalne.</p>

	<p>SYSTEM PRZYRODNICZY – neutralne. WODY – możliwe nowe, negatywne, czasowe, lokalne, oddziaływanie. POWIETRZE – oddziaływanie neutralne. POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – minimalnie negatywne, stałe, lokalne oddziaływanie. KLIMAT – brak oddziaływania. KRAJOBRAZ – brak istotnego nowego oddziaływania. ZABYTKI – brak oddziaływania. DOBRA MATERIALNE – neutralne lub pośrednio pozytywne, stałe, lokalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • obszary zorganizowanej działalności inwestycyjnej 	<p>LUDZIE – słabe lub umiarkowane, zarówno bezpośrednio negatywne, jak i pośrednio pozytywne, chwilowe, długoterminowe, stałe, lokalne. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY - brak nowego istotnego oddziaływania, istniejące nieistotne słabe negatywne, bezpośrednie, krótkoterminowe, chwilowe, długoterminowe, stałe, lokalne. SYSTEM PRZYRODNICZY – brak nowego, istniejącego oddziaływania. WODY – brak nowego oddziaływania, istniejące chwilowe, a nawet długoterminowe, słabe negatywne, bezpośrednie, skumulowane, lokalne. POWIETRZE – głównie istniejące słabe negatywne, bezpośrednie, krótkoterminowe, skumulowane, długoterminowe, stałe, lokalne. POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – słabe lub umiarkowane negatywne, bezpośrednie, krótkoterminowe, stałe, lokalne. KLIMAT – istniejące lub nowe, minimalnie głównie negatywne, chwilowe, długoterminowe, skumulowane, stałe, lokalne. KRAJOBRAZ – istniejące i przyszłe umiarkowane, pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe, stałe, skumulowane, lokalne. ZABYTKI – brak oddziaływania. DOBRA MATERIALNE – umiarkowanie korzystne, bezpośrednie i pośrednie, stałe, lokalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • obiekty/obszary wpisane do rejestru zabytków • obiekty/obszary wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków • strefa ochrony krajobrazu kulturo kult stanowiska archeologiczne 	<p>LUDZIE – brak bezpośredniego oddziaływania, pośrednio pozytywne, stałe lokalne. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – brak oddziaływania. SYSTEM PRZYRODNICZY – brak oddziaływania. WODY - brak oddziaływania. POWIETRZE – neutralne oddziaływanie. POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – brak znaczącego oddziaływania - bezpośrednie, niewielkie negatywne, tymczasowe, lokalne. KLIMAT – oddziaływanie neutralne. KRAJOBRAZ – umiarkowane pośrednio pozytywne, bezpośrednie, stałe, skumulowane, lokalne. ZABYTKI – znaczące, bezpośrednie, pozytywne, stałe, lokalne oddziaływania. DOBRA MATERIALNE – pośrednie, pozytywne, stałe, lokalne.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • ekologiczny system obszarów chronionych • otulina Kazimierskiego Parku Krajobrazowego • pomnik przyrody • lasy • łąki • rzeki, cieki, wody powierzchniowe • obszar występowania złóż surowców budowlanych • obszar szczególnego zagrożenia powodzią • zieleń parkowa • tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny wypoczynkowe, nieużytki, zieleń nieurządzona 	<p>LUDZIE – pośrednio pozytywne, stałe lokalne i negatywne chwilowe.</p> <p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – znacząco pozytywne lub umiarkowanie, pozytywne, stałe, lokalne.</p> <p>SYSTEM PRZYRODNICZY – istotne, bezpośrednie i pośrednie pozytywne stałe, lokalne.</p> <p>WODY – znacząco pozytywne, bezpośrednie, stałe, lokalne, oddziaływanie.</p> <p>POWIETRZE – bezpośrednio pozytywne, znaczące i umiarkowane, oddziaływanie stałe, chwilowe negatywne, lokalne.</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – istotne bezpośrednie, pozytywne, długoterminowe, stałe, lokalne.</p> <p>KLIMAT – bezpośrednio pozytywne, stałe, lokalne, negatywne oddziaływanie.</p> <p>KRAJOBRAZ – znacząco pozytywne, długotrwałe lub stałe bezpośrednie, skumulowane, lokalne.</p> <p>ZABYTKI – brak oddziaływania.</p> <p>DOBRA MATERIALNE – pośrednie, pozytywne, stałe, lokalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • drogi wojewódzkie • drogi powiatowe • drogi gminne 	<p>LUDZIE – pośrednio pozytywne, stałe lokalne i negatywne chwilowe.</p> <p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – praktycznie brak nowego stałego, istotnego oddziaływania, może minimalne, chwilowe, negatywne, lokalne.</p> <p>SYSTEM PRZYRODNICZY – głównie neutralne, istniejące, miejscowe minimalnie lub umiarkowanie negatywne, czasowe, lokalne.</p> <p>WODY – brak nowego istotnego oddziaływania, istniejące czasowe - chwilowe lub krótkoterminowe, minimalne a nawet umiarkowane, negatywne, lokalne.</p> <p>POWIETRZE – brak nowego istotnego oddziaływania, istniejące minimalne lub umiarkowane negatywne, stałe, lokalne.</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – brak nowego istotnego oddziaływania, istniejące minimalne negatywne, chwilowe i stałe, lokalne.</p> <p>KLIMAT – brak nowego istotnego oddziaływania, istniejące minimalne, negatywne, bezpośrednie, stałe, skumulowane, lokalne.</p> <p>KRAJOBRAZ – brak nowego znaczącego oddziaływania, istniejące minimalnie negatywne, bezpośrednie, stałe, skumulowane, lokalne.</p>

	<p>ZABYTKI – brak oddziaływania. DOBRA MATERIALNE – istniejące i przyszłe, bezpośrednie i pośrednie, pozytywne, długotrwałe, stałe, lokalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ujęcia wody • linie napowietrzne wysokiego napięcia • linie napowietrzne średniego napięcia 	<p>LUDZIE – pośrednio i bezpośrednio pozytywne, stałe lokalne i negatywne chwilowe. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – praktycznie brak oddziaływania, minimalnie negatywne, stałe, lokalne. SYSTEM PRZYRODNICZY – neutralne. WODY – bezpośrednio pozytywne, długotrwałe, stałe, lokalne, oddziaływanie. POWIETRZE – bezpośrednio i pośrednie, pozytywne, długotrwałe, stałe, lokalne, oddziaływanie. POWIERZCHNIA ZIEMI, ZASOBY NATURALNE – neutralne lub pośrednio pozytywne, długotrwałe, stałe oddziaływanie. KLIMAT – brak oddziaływania. KRAJOBRAZ – neutralne lub minimalnie negatywne, stałe, lokalne. ZABYTKI – brak oddziaływania. DOBRA MATERIALNE – neutralne lub pośrednio pozytywne, stałe, lokalne.</p>

Podsumowanie ocen cząstkowych wpływu Studium na poszczególne komponenty środowiska przedstawia się następująco:

- **oddziaływanie na zdrowie i życie ludzi**

Wszystkie zapisy ochronne dla poszczególnych komponentów środowiska wpłyną pośrednio pozytywnie na stan bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi. Okresowe wzmożenie transportu kołowego przede wszystkim na etapie realizacji konkretnych inwestycji w obrębie projektowanych tu terenów funkcyjnych, nie powinno wpłynąć w sposób istotny na warunki komunikacyjne czy akustyczne rejonu. Uciążliwości związane z eksploatacją nowych terenów nie będą się też wiązać z ograniczeniem korzystania np. z dróg publicznych, z wody, elektryczności, czy środków łączności. Studium mówi, że określenie *warunków dotyczących stopnia uciążliwości obiektów związanych z działalnością wytwórczą* określone zostanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Nowe tereny osadnictwa wiejskiego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i działalności inwestycyjnej nie przyniosą bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Studium dopuszcza wprawdzie rozbudowę linii, ale nakazuje wyznaczenie wolnych od zabudowy stref technologicznych. Na etapie realizacji zapisów Studium incydentalnie może dojść do typowych dla placu budowy wypadków, co określić można, jako oddziaływanie pośrednie i chwilowe. Studium nie wprowadza nowych, istotnych funkcji mogących stanowić źródło poważnych awarii. Emisje hałasu i zanieczyszczeń do powietrza związane zarówno z fazą budowy (wzmożony ruch, pylenie i hałas) oraz eksploatacją (emisje ze spalania paliw w systemach grzewczych, pylenie i hałas) będą okresowe i nie powinny przekraczać wymaganych prawem norm. W obrębie gminy nie wyznacza się terenów osuwiskowych, a dla występujących przy rzece Bystrej obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zaznacza, że: *Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Ponadto zachowują ważność studia ochrony przeciwpowodziowej opracowane dla rzek lub odcinków do czasu przekazania właściwym organom map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego dla tych odcinków rzek zgodnie z art. 549 ustawy Prawo wodne. Dodaje też, że w celu ochrony ludności i jej mienia należy na tych terenach zakazać lokalizowania nowej zabudowy (w wyznaczonych obszarach*

zagrożonych powodzią jest zlokalizowana jeden obiekt, Młyn wodny, wpisany do wojewódzkiej ewidencji zabytków). Ponadto Studium zakazuje lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

Pozytywnym aspektem usankcjonowania zmian kierunków zagospodarowania może być minimalny lokalny wzrost aktywności gospodarczej i zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców.

- **oddziaływanie na ekosystemy, różnorodność biologiczną**

Wprowadzona (w stosunku do stanu zastanego) nowa zabudowa nieznacznie zmieni stopień rozdrobnienia powierzchni biologicznie czynnej, ale z racji na to, że zabudowa wprowadzana jest w dużej mierze na zasadzie kontynuacji lub dogęszczenia istniejących ciągów osadniczych faktyczne zmiany nie powinny zaburzyć lub zmienić znacząco dotychczasowego funkcjonowania gatunków zwierząt i roślin, ani też przekształcić ich siedlisk i zmusić do migracji. Utrudnieniem dla migracji mogą być zamknięte ciągi ulicówki zamknięte po kwadracie (np. Maszki koło Wojciechowa). Pozytywne długoterminowe bezpośrednie i pośrednie skutki dla różnorodności biologicznej przyniesie zachowanie obecnych terenów wodnych i zielonych oraz objęcie tych najcenniejszych fragmentów ochroną planistyczną - ESOCH, w którym obowiązywać będzie bezwzględny zakaz zabudowy. Najistotniejszą pod względem obszarowym przestrzenią zajęta pod nową zabudowę będą obszary zorganizowanej działalności inwestycyjnej w Palikijach, a pozostałe zmiany funkcji dotyczą najmniej wartościowych przestrzeni otwartych (rolnych), przy istniejących już drogach. Oddziaływanie to będzie jedynie minimalnie lub co najwyżej umiarkowanie negatywne i wynikać może z faktu wykorzystania pod cele budowlane gruntów ornych, które pełniły funkcje częściowo ekologiczne (miejsce bytowania i migrowania fauny polnej), ale także były miejscem niekontrolowanego (nielegalnego) odprowadzania ścieków, emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych czy emisji hałasu. Powyższe oddziaływania, pod kątem skali zjawiska (na tle obszaru gminy) nie powinny jednak naruszać określonych standardów jakościowych. Późniejsza możliwość powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych wiązać się będzie z czasowym (długoterminowym) przekształceniem ewentualnych powierzchni biologicznie czynnych i ustąpi w momencie rekultywacji terenu.

- **oddziaływanie na system przyrodniczy gminy**

Dla zachowania prawidłowej komunikacji ekologicznej Studium wytycza ekologiczny system obszarów chronionych (ESOCH) w skład którego wchodzi tu największe kompleksy leśne i dwie doliny rzeczne. Wszystkie drogi przecinające korytarze ekologiczne oraz tereny zabudowane zacieśniające go w niektórych punktach (w szczególności w miejscowości gminnej, gdzie zabudowa w niebezpieczny sposób zbliża się do koryta rzeki), czy wchodzące minimalnie w ESOCH (jak np.: w Wojciechowie, Palikijach, Górze) lub wręcz przecinające korytarz ekologiczny i jego sięgacze (np.: pomiędzy suchą doliną, a lasem na wschód od Miłocina, pomiędzy doliną, a lasem na północ od niej w miejscowości Sporniak, na styku doliny rzecznej oraz suchej doliny w miejscowości Łubki) są elementami w dużej mierze istniejącymi, a nie proponowanym w projekcie, nowym kierunkiem zagospodarowania. W przedstawionym do kolejnych uzgodnień i opiniowania projekcie zrezygnowano z projektowanego dotychczas terenu osadnictwa wiejskiego w miejscowości Łubki (przebiegającymi w dwóch miejscach poprzecznie przez ESOCH nowo wytyczonymi połączeniami ciągów zabudowy) oraz częściowo zredukowano kolidującą z komunikacją ekologiczną ESOCH zabudowę w miejscowości: Wojciechów i Sporniak. Poza tym Studium nie wprowadza dodatkowych, barier poprzecznych i nie zajmuje powierzchniowo zasilających system kompleksów leśnych. Pozostałe kierunki polityki przestrzennej nie pogorszą w sposób istotny komunikacji ekologicznej rejonu i nie wpłyną na utratę siedlisk usytuowanego osiowo, rzeczno-korytarza ekologicznego gminy. Pośrednio pozytywny wpływ na funkcjonowanie systemu przyrody będzie mieć wszystkie formy zieleni oraz wód.

- **oddziaływanie na wody**

Studium zakłada docelowe wyposażenie obszaru w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej (systemy zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami). Służyć to będzie poprawie jakości tego komponentu, a pośrednio także gleb. Są to zapisy pozytywne dla stanu wód powierzchniowych i podziemnych (w tym GZWP, JCWP i JCWPd) i wpisują się w zapisy ustawy Prawo wodne i Ramową Dyrektywę Wodną oraz są zgodne z Planem gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły. Studium, podobnie jak dotychczas, z racji na nieznaczące emisje nie przyczyni się do powstania obszaru narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu, pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Nie dotyczy też ono innych obszarów chronionych, o których mowa w ustawie Prawo wodne. Z uwagi na akceptację istniejącego stanu zagospodarowania i użytkowania terenu ograniczenie infiltracji wód opadowych na fragmentach uszczelnionych (fundamenty, tereny dróg, place, składy, budynki mieszkaniowe, gospodarcze i wszelkie inne związane z działalnością inwestycyjną) nie będzie istotne dla użytkowania lokalnych zasobów wód podziemnych. W wyniku prowadzenia tego typu prac budowlanych nie dojdzie też do zmiany stosunków wodnych. Widoczne na załączniku graficznym zbiorniki wodne należą do istniejących, a ponadto Studium wprowadza jedynie tereny złóż piasku, a nie tereny eksploatacyjne, dlatego trudno jest przewidzieć przyszłe ich wykorzystanie. Trudno też na etapie kierunków polityki przestrzennej gminy wyznaczyć lokalizacje dopuszczonych w strefie zrównoważonego rozwoju turystyki zbiorników retencyjnych, dlatego też niemożliwa jest szczegółowa ocena potencjalnego ich wpływu na środowisko. Dokładne dane lokalizacyjne i parametry takich ewentualnych budowli mogą być znane na etapie nie tyle sporządzania, co realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co ułatwi rzetelną ocenę kierunku i intensywności ich wpływu na środowisko (w tym szczególnie na elementy stanu ekologicznego wód, tj. biologiczne i wspomagające je elementy fizyko — chemiczne oraz hydrologiczne). Studium wprowadza obszar szczególnego zagrożenia powodzią i określa sposób ochrony przed powodzią. Zanieczyszczenia wód wynikać więc mogą z chwilowych, incydentalnych sytuacji awaryjnych. Wśród oddziaływań występują też zależności pomiędzy nimi - negatywne oddziaływanie na gleby (ich zanieczyszczenie) prawdopodobnie przejawia się również chwilowo w stanie jakości wód podziemnych (gruntowych), co jest oddziaływaniem skumulowanym.

- **oddziaływanie na klimat i stan powietrza**

Zaproponowanie zupełnie nowych terenów zabudowy o różnych funkcjach nie będzie istotne powierzchniowo w skali gminy i nie będzie też wpływać istotnie na zmianę klimatu czy stan powietrza. Prognoza nie wykazała zasadniczych sprzeczności treści Studium z celami zawartymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*. Poza tym Studium głównie dogęszcza istniejące ciągi zabudowy oraz akceptuje istniejący stan zagospodarowania oraz stan planistyczny obszaru gminy. Zrealizowane w ten sposób pasy zabudowy ulicowej mogą nieznacząco modyfikować sposób i siłę przewietrzania danego terenu. Zaliczane do skumulowanych (z napływającymi z innych terenów zurbanizowanych masami powietrza) oddziaływania na stan powietrza będą najprawdopodobniej negatywne (szczególnie w okresie zimowego ogdzewania domostw), ale nieznaczące. Emisja spalin do powietrza z nowych źródeł punktowych (paleniska domowego), terenów zabudowy usługowej lub działalności gospodarczej, a także wzrostu ruchu samochodowego nie będzie istotna w skali gminy. Emisja hałasu będzie głównie krótkoterminowa i wiązać się będzie zarówno z fazą realizacji (placami budowy poszczególnych obiektów i zagospodarowaniem nowych terenów zabudowanych) lub długoterminowa, stała i związana z pracą np. niezbędnych maszyn i urządzeń, co generalnie będzie należeć do oddziaływań skumulowanych. Lokalizacja nowych terenów inwestycyjnych nie powinna wpłynąć znacząco

negatywnie (a jedynie minimalnie i lokalnie) na zmiany topoklimatu (w tym warunki anemologiczne, nagrzewania czy infiltracyjne). Pozytywnie na warunki przewietrzania pozostawienie dominujących przestrzeni otwartych i niezabudowanych dolin rzecznych, gdzie występują dobre warunki przemieszczania się mas powietrza i nie ma zagrożenia stagnacją oraz okresowego kumulowania zanieczyszczeń. Studium nie wprowadza funkcji które mogłyby doprowadzić do przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych i pogorszenia higieny radiacyjnej obszaru gminy. Ochronie warunków aerosanitarnych służyć będzie zapis *zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną*.

- **oddziaływanie na powierzchnie ziemi, gleby, kopaliny**

Zabudowa techniczna nowych terenów osadnictwa wiejskiego oraz terenów zabudowy mieszkaniowej/usługowej i zorganizowanej działalności inwestycyjnej zredukuje powierzchnie glebową i ograniczy wymianę gazową oraz wodną między atmosferą a pedosferą. Z analizy kierunków zagospodarowania przestrzennego Studium wynika, że ubytek powierzchni przyrodniczo-funkcjonalnej w skali gminy nie będzie istotna, a przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi związane będą z wykopami pod fundamenty nowych obiektów kubaturowych, czy budową dróg dojazdowych do poszczególnych działek inwestycyjnych. Największe tereny dotychczas niezainwestowane, a wytypowane w Studium pod zabudowę to: obszar zorganizowanej działalności inwestycyjnej w Palikijach-SHR, a także tereny pod kontynuację ciągu zabudowy w kierunku północnym pomiędzy miejscowościami Wojciechów Kolonia Piąta, a Nowym Gajem, kontynuację centrum miejscowości gminnej na zachód oraz na wschód, wzdłuż dwóch dróg i fragmenty łączące ciągi zabudowy w Palikijach. To będą najistotniejsze obszary zmniejszające infiltracje wody i zwiększające nagrzewanie się podłoża. Poza tym wyznaczono nowe (w stosunku do obowiązującego suikzp) tereny zabudowane (obejmujące istniejące, zrealizowane już posesje): na północ od zespołu parkowego w Łubkach, w miejscowości Szczuczki Kolonia, w południowo-wschodniej części Wojciechowa, w Halinówce, w Wojciechowie – pomiędzy Kolonią Piątą, a Pierwszą, jako dopełnienie zabudowy, zamykające się w kwadrat ciągu po obu stronach drogi w Maszkach koło Wojciechowa, pasy zabudowy na linii Palikije II, a Miłocin, praktycznie całe obszary zabudowy w Stasinie i na południe od ESOCH w Sporniaku. Potencjalnie najistotniejsze przeobrażenia dotyczyć mogą też ewentualnego, przyszłego wydobycia w obrębie obszarów złóż surowców budowlanych. Naniesienie na samą mapę granic złóż surowców mineralnych nie jest negatywne w skutkach, ale możliwość ich eksploatacji długotrwale (do czasu rekultywacji) przekształci podłoże i nieodwracalnie wpłynie na zasoby surowcowe (wydobyty piach). Poza tym nie przewiduje się innych, nowych przeobrażeń ukształtowania powierzchni ziemi. Pozytywnym kierunkiem polityki przestrzennej gminy będzie pozostawienie istniejących obszarów wód, lasów i łąk, a także w mniejszym stopniu pól.

- **oddziaływanie na krajobraz**

Nowa edycja Studium w przeważającej mierze akceptuje stan zastany oraz tereny przeznaczone pod poszczególne funkcje w przestrzeni, które wytyczone już zostały w dotychczas obowiązujących dokumentach planistycznych gminy. Najistotniejszymi oddziaływaniami dla krajobrazu odznaczać się będą zupełnie nowe tereny zabudowy, Te z kolei kształtowane będą dodatkowo *ustaleniami w planach miejscowych dotyczącymi: warunków kształtowania form zabudowy, a w szczególności wielkości działek, gabarytu zabudowy, rodzaju proponowanych działalności (...)*. Omawiany tu projekt Studium wydaje się racjonalnie ocenić zapotrzebowanie i wytyczyć tereny zainwestowane, które to jako nowe wytyczone są jedynie na zasadzie dopełnienia i zamknięcia w pasy zabudowy pojedynczych posesji już zrealizowanych wzdłuż istniejących dróg. Jest to zabudowa na północ od zespołu parkowego w Łubkach, w miejscowości Szczuczki Kolonia, w południowo-wschodniej części Wojciechowa, w Halinówce, Wojciechów – pomiędzy

Kolonią Piątą, a Pierwszą, dopełnienie zabudowy jako zamykające się w kwadrat ciągi po obu stronach drogi w Maszkach koło Wojciechowa, pasy zabudowy na linii Palikije II, a Miłocin, praktycznie całe obszary zabudowy w Stasinie i na południe od ESOCH w Sporniaku. Nowa zabudowa wprowadzana na zasadzie przedłużenia funkcjonującego już ciągu zabudowy wytyczona została w na północ od miejscowości Wojciechów Kolonia Piąta i Nowy Gaj, w centrum miejscowości gminnej (na zachód oraz na wschód od niego), wzdłuż dwóch dróg, fragmenty łączące ciągi zabudowy w Palikijach. Tereny przewidziane pod zabudowę i mające pełnić różne funkcje, nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na krajobraz, o ile są lokowane w obrębie zainwestowanym, przy istniejących drogach lub jako kontynuacje zabudowy istniejącej. Studium nie wprowadza też nowych, istotnych dróg przyczyniających się do fragmentacji krajobrazu. Ponadto oddziaływanie wizualne zależy będzie tak naprawdę od preferencji właścicieli nieruchomości i zagospodarowania poszczególnych działek. Najbardziej negatywny wpływ na krajobraz mogą mieć jednak nowe, istotne powierzchniowo i znaczące kubaturowo obiekty terenów nie tyle usługowych co obszary zorganizowanej działalności inwestycyjnej w jednostce Palikije SHR. Pośrednio negatywne czasowe oddziaływanie widokowe przynieść może w przyszłości potencjalna eksploatacja kruszywa w obszarach występowania złóż surowców budowlanych w Starym Gaju. Sama lokalizacja złóż jest neutralna, ale możliwość ich eksploatacji będzie się wiązać z czasowym (do czasu rekultywacji wyrobiska) negatywnym oddziaływaniem na krajobraz. Dodatkowo pozytywnie na walory krajobrazowo-kulturowe wpływać powinien fakt wytyczenia otuliny Kazimierskiego PK oraz ekologicznego systemu obszarów cheonionych (ESOCH), a także strefa ochrony krajobrazu kulturowego. Pozytywnie na mozaikowość krajobrazu wpłynął też tereny lasów, wód i łąk. Spójny dokument studialny pozwoli na harmonijny, zgodny z zasadami ładu przestrzennego rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy.

• **oddziaływanie na zabytki i dobra materialne**

Studium akceptuje wszystkie istniejące formy ochrony konserwatorskiej wprowadzając przy tym szereg zasad ochrony zasobów środowiska kulturowego. Poza zabytkami nieruchomymi wpisanymi do rejestru (i ich otoczeniem) wprowadza się planistyczną ochronę konserwatorską

- zabytków nieruchomych znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków;
- stanowisk archeologicznych znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków.

Dodaje ponadto, że przy projektowaniu wymagane są badania interdyscyplinarne oraz zatwierdzanie przez władze konserwatorskie projektów prac realizacyjnych.

Studium ma pozytywny wpływ na dobra materialne, rozumiane, jako wszelkie środki i sposoby zaspokajania potrzeb ludzkich (tereny mieszkaniowo-usługowe i inne inwestorskie obszary działalności gospodarczej i związane z nimi miejsca pracy, tereny rolne, wszelka infrastruktura techniczno-drogowa, różnorakie tereny leśne i inne zielone (w tym ze zbiornikami wodnymi) i rekreacyjne, służące jako miejsca rozwoju turystyki, wypoczynku itd.

12. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH WYNIKAĆ Z REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY PLANU

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko nowych terenów należy stosować wszystkie zapisy zawarte w dokumencie Studium dotyczące zasad ochrony konkretnych komponentów środowiska:

- *uzupełnianie zabudowy poprzez realizację nowej w enklawach zabudowy istniejącej;*

wyposażenie obszaru w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej (systemy zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną, telefonizacja);

- podniesienie wizerunku turystycznego ośrodka poprzez rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych oraz estetyzację zabudowy;

- ochrona obiektów i zespołów zabytkowych;

- ochrona i zachowanie krajobrazu kulturowego ośrodka;

- prowadzenie gospodarki rolnej zgodnie z warunkami przyrodniczymi, ze szczególnym uwzględnieniem podejmowania działań przeciwdziałających erozji gleb, rekultywację terenów zniszczonych;

- wykluczenie wszelkiej zabudowy ze wskazanych na rysunku „Studium” kompleksów rolniczych wyłączonych z zabudowy;

- opracowanie granicy polno-leśnej na etapie planu miejscowego;

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;

- wskaźniki zagospodarowania terenów: Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - zalecana minimalna powierzchnia biologicznie czynna 40%, minimalna powierzchnia dla działek nowowydzielanych - 1000 m²;

Tereny zabudowy letniskowej - zalecana minimalna powierzchnia biologicznie czynna 80%, minimalna powierzchnia dla działek nowowydzielanych - 1500 m²;

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych - zalecana minimalna powierzchnia biologicznie czynna 40%, minimalna powierzchnia dla działek nowowydzielanych - 2500 m²;

Tereny usług - zalecana minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30%, minimalna powierzchnia dla działek nowowydzielanych - 1500 m²;

Tereny sportu i rekreacji - zalecana minimalna powierzchnia biologicznie czynna 50%, -

- Zieleń parkowa urządzona, ogólnodostępna, dopuszcza się obiekty małej architektury takie jak miejsca wypoczynkowe oraz ciągi spacerowo – rowerowe, dopuszcza się

przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej i telekomunikacyjnej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych. Dopuszcza się zbiorniki wodne, Tereny przemysłowe - zalecana minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20%.

Minimalna powierzchnia dla działek nowowydzielanych - 2500 m². Wokół granic z terenami o innej funkcji należy lokalizować pasy zieleni izolacyjnej.

- Nakazuje się wyznaczenie stref ochronnych wokół cmentarza, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- Tereny rolne - Przeznaczenie pod funkcje upraw polowych i użytków zielonych oraz wszelkiego rodzaju upraw i hodowli zwierząt (w liczbie nie większej niż 40 DJP), zaliczonych do działów produkcji rolnej w przepisach szczególnych i odrębnych, w sposób nie zagrażający środowisku naturalnemu oraz zdrowiu i życiu ludzi.

- Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.

- Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.

- Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.

- Lasy / tereny zalesień - Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.), zgodnie z przepisami odrębnymi o lasach.

- Dopuszcza się, w ograniczonym zakresie, prowadzenie dróg i sieci infrastruktury technicznej i telekomunikacyjnej oraz lokalizację obiektów i urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.

- Łąki i pastwiska. Zakazuje się lokalizacji wszelkich budynków i innych obiektów budowlanych o charakterze kubaturowym. Dopuszcza się lokalizację zbiorników wód powierzchniowych. Tereny łąk znajdujących się w projektowanych rezerwach i ESOCH zaleca się pozostawić w stanie nienaruszonym.

- Rzeki, cieki, wody powierzchniowe. Zachowuje się istniejące zbiorniki wód powierzchniowych. Dopuszcza się budowę urządzeń wodnych, urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń służących ochronie przed powodzią oraz suszą. Dopuszcza się budowę pomostów, kładek, oraz urządzeń związanych z obsługą turystyki.

- Tereny wyłączone spod zabudowy, do których należy zaliczyć: Tereny Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych, tereny gruntów rolnych z wyjątkiem istniejących siedlisk, tereny lasów (za wyjątkiem zabudowy związanej z obsługą gospodarstw leśnych na obszarach leśnych zgodnie z właściwymi planami urządzenia lasów), tereny zieleni urządzonej ogólnodostępnej bez prawa do zabudowy, tereny pasa technologicznego od napowietrznych linii elektroenergetycznych ustalonego na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wyjątek stanowią inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych - 11 zarejestrowanych pomników przyrody (3 lipy drobnolistne w zespole dworsko-parkowym w Miłocinie, 4 dęby szypułkowe na terenie Szkoły Podstawowej w Łubkach, sosna czarna na terenie Parafii w Łubkach i lipa drobnolistna i 2 dęby szypułkowe w zespole pałacowo-ogrodowym w Palikijach).

- Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego, występują przy rzece Bystra. W celu ochrony ludności i jej mienia należy na tych terenach zakazać lokalizowania nowej zabudowy. Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Ponadto zachowują ważność studia ochrony przeciwpowodziowej opracowane dla rzek lub odcinków do czasu przekazania właściwym organom map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego dla tych odcinków rzek zgodnie z art. 549 ustawy Prawo wodne.

- Biorąc pod uwagę scharakteryzowane uwarunkowania oraz zasady i walory środowiska przyrodniczego należy stwierdzić, iż:

- korzystne generalnie warunki geologiczno-inżynierskie oraz na ogół zwarty układ osadniczy nie tworzą zasadniczych ograniczeń dla rozwoju różnych form osadnictwa wiejskiego i usług;

- stosunkowo wysokie walory agroekologiczne gleb stanowią korzystną przesłankę dla rozwoju produkcji rolnej, natomiast znaczny udział użytków dla rozwoju produkcji rolnej, oraz zielone doliny posiadają znaczenie przyrodnicze i ekologiczne dla rozwoju gminy;

- znaczny udział gleb wysokich klas stwarza korzystne warunki dla upraw wymagających wysokiej kultury rolnej;

- należy podnieść lesistość gminy. Przyrost powierzchni lasów jest korzystnym elementem ekologicznego wzbogacania środowiska oraz poprawy walorów klimatycznych i krajobrazowych obszaru;

- zły stan wód powierzchniowych wymaga skoncentrowania działań zmierzających do przyspieszenia budowy kanalizacji sanitarnej i porządkowania gospodarki wodno-ściekowej; lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż drogi wojewódzkiej Lublin - Wojciechów - Kazimierz wymaga zachowania odpowiedniej odległości dla ochrony tej zabudowy przed uciążliwościami typu komunikacyjnego;

- na obszarze otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego niezbędne jest prowadzenie polityki zagospodarowania przestrzennego honorującej ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, a w szczególności ochronę gatunkową flory i fauny;

- należy wprowadzić optymalną gospodarkę złożami i rekultywację wyrobisk poeksploatacyjnych;

- w gminie istnieją korzystne warunki dla rozwoju rekreacji pod warunkiem jednak, iż nie zostanie przekroczona chłonność rekreacyjna szaty roślinnej (głównie lasów);

- obszary najwyższej ochrony wód i wysokiej ochrony wód warunkują inne działania w celu ochrony wód podziemnych i źródeł;

- należy prowadzić działania w celu odbudowy i budowy obiektów małej retencji;

- w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, należy zachować ciągłość przestrzenną ekosystemów (poprzez zakaz zabudowy w ESOCH), jako podstawowy warunek prawidłowego funkcjonowania systemu ekologicznego (Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych), z dodatkowym uwzględnieniem obszaru węzłowego ECONET-PL;

- dla obszaru gminy, ubogiego pod względem przyrodniczym, należy zaproponować różne formy wzbogacania środowiska.

- Dla obszaru Otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego istnieje wymóg i ochrony zgodnie z Uchwałą NR XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Wynikają stąd określone wymogi dla zagospodarowania przestrzennego i preferencje dla proekologicznego użytkowania tego terenu.
- Wprowadza się strefy ochrony konserwatorskiej i planistycznej: strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej; strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej; strefa ochrony planistycznej; strefa ochrony archeologicznej: ścisłej ochrony zabytków archeologicznych - strefa „W”; obserwacji archeologicznej] - strefa „OW”; strefa ochrony ekspozycji.
- Prawnej ścisłej ochronie konserwatorskiej podlegają zespoły / obiekty wpisane do rejestru zabytków, obowiązuje w nich nadrzędność wartości kulturowych, z dopuszczalnością przekształceń mających na celu przede wszystkim rewaloryzację. Przy projektowaniu wymagane są badania interdyscyplinarne oraz zatwierdzenie przez władze konserwatorskie projektów prac realizacyjnych.
- Pośredniej ochronie konserwatorskiej podlegają zespoły i obiekty nie wpisane do rejestru, objęte ewidencją SOZ, z dopuszczalnością zmian adaptacyjnych, wymagane są uzgodnienia konserwatorskie na etapie projektu decyzji o warunkach zabudowy i - w razie zalecenia – uzgodnienia projektów realizacyjnych.
- Dla zabytkowych panoram, dominant architektonicznych, wglądów na najcenniejsze zabytki ustala się strefę ekspozycji z zakazem wznoszenia obiektów konkurujących lub przesłaniających, a także o funkcji kolizyjnej lub deprecjonującej.
- Na obszarach 0 wyjątkowym nasyceniu znaleziskami archeologicznymi ustala się strefę wzmożonej obserwacji archeologicznej OW, w której zamierzenia inwestycyjne, którym towarzyszą prace ziemne muszą być zgłaszane do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na etapie uzgadniania projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
- Na obszarze archeologicznej strefy „W” - wyznaczonej dla wyjątkowo wartościowych znalezisk archeologicznych - wszelka działalność inwestycyjna może być prowadzona tylko w wyjątkowych wypadkach i musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi.
- W strefie ochrony planistycznej krajobrazu kulturowego i naturalnego wprowadza się zasadę ochrony przez zapisy o rygorach prawa miejscowego. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w uzgodnieniu ze służbą konserwatorską.
- Dla terenów objętych ochroną konserwatorską Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ustala się zasady określone w „Studium wartości kulturowych gminy Wojciechów”.
- Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dążenie do podniesienia opłacalności produkcji rolnej, ustala się następujące zasady gospodarowania: konsekwentne zwiększanie areałów gospodarstw rolnych, ograniczenie dalszego rozdrabniania gospodarstw istniejących, zwiększenie areału sadów oraz upraw owocowo-warzywnych, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, zwłaszcza owocowo-warzywnego, utrzymanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, jako elementów lokalnego układu powiązań ekologicznych, rozwijanie działalności agroturystycznej i rolnictwa ekologicznego, podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących gospodarstwa rolne.
- Na terenach lasów stanowiących własność Skarbu Państwa zrównoważoną gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzania lasu dostosowane do szczególnych warunków siedliskowych. W przypadku lasów nie będących własnością Skarbu Państwa działalność gospodarczą regulują uproszczone plany urządzania lasów i inwentaryzacja lasów. Ponadto, dla lasów ustala się: sukcesywne zwiększenia areału gruntów leśnych (w szczególności zaleca się zalesić tereny przyległe do istniejących kompleksów leśnych i grunty V i VI klasy bonitacyjnej), dążenie do wyrównania granicy rolno-leśnej oraz łączenia izolowanych enklaw leśnych, budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny, ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Lasy / tereny zalesień - Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrownikom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.), zgodnie z przepisami odrębnymi o lasach.

- Do przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji wskazuje się: wszystkie wyrobiska powstałe w wyniku wyeksploatowania złóż kopalin, które należy poddać rekultywacji zgodnie z warunkami określonymi w koncesji; zdegradowane zabytki architektury i zespołów urbanistycznych poprzez zabiegi przywracające im wartość użytkową; obszary dzikich wysypisk śmieci należy przywrócić do stanu pierwotnego (naturalnego).

- W zakresie gospodarki wodno - ściekowej: zachowuje się istniejące ujęcia wód podziemnych, dopuszcza się realizację nowych ujęć wód podziemnych po przeprowadzeniu odpowiednich badań zgodnie z przepisami odrębnymi, przewiduje się utrzymanie i modernizację istniejącej gminnej sieci wodociągowej znajdującej się na terenie gminy, należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej jak największego terenu gminy z odprowadzeniem do oczyszczalni, odprowadzanie ścieków, może być realizowane do indywidualnych lub grupowych zbiorników bezodpływowych do czasu realizacji odpowiedniego systemu kanalizacji, na warunkach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych. Dopuszczenie docelowego odprowadzenia ścieków do szamb, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na zasadach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych, nie dopuszcza się odprowadzania wód opadowych na nawierzchnie utwardzone ciągów komunikacyjnych. kanalizacja sanitarna i deszczowa musi być prowadzona rozdzielnie.

- W zakresie zaopatrzenia w ciepło przyjmuje się następujące kierunki: zaopatrzenie w energię cieplną na terenie gminy będzie następowało z kotłowni indywidualnych lub grupowych źródeł ciepła; w miarę możliwości, zwłaszcza na obszarach gęsto zainwestowanych oraz dla zespołów obiektów pełniących funkcje publiczne, zaleca się realizację kotłowni zbiorowych, ułatwiających zastosowanie rozwiązań i technologii proekologicznych; zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej (takich jak: gaz przewodowy lub butlowy, olej opałowy, energia elektryczna, biomasa lub alternatywne źródła energii odnawialnej).

Ponadto działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie Studium na etapie zarówno planowania, jak i realizacji i funkcjonowania poszczególnych terenów może być dodatkowo:

- rezygnacja lub zawężenie terenów zabudowanych położonych w strefie pełniące funkcje ekologiczne np.: w Wojciechowie, Palikijach/Sporniaku, Górze;

- odtworzenie łączności wszystkich ciągów ekologicznych np.: pomiędzy suchą doliną, a lasem na wschód od Miłocina, pomiędzy doliną, a lasem na północ od niej w miejscowości Sporniak;

- na etapie uchwalania na podstawie przedmiotowego Studium mpzp zaznaczyć, by nowe inwestycje (jak np. dopuszczone w strefie zrównoważonego rozwoju turystyki zbiorniki retencyjne nie należały do przedsięwzięć znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko).

- jedynie marginalna wycinka drzew, sprowadzająca się do egzemplarzy najmniej wartościowych;

- stosowanie sprawnych technicznie maszyn i środków transportu podczas etapu realizacji (budowy);

- odtwarzanie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych np. przesadzenie szczególnie cennych roślin, przeniesienie fragmentów (np. z dziuplami) ściętych drzew, stanowiących np. siedlisko występowania cennych gatunków bezkręgowców lub porostów w miejsca, gdzie będą mogły znaleźć siedliska zastępcze;

- rekultywację terenów zmienionych czy zdegradowanych i nakaz rekultywacji obszarów sąsiednich zniszczonych w trakcie realizacji planowanych funkcji terenu.

- ograniczanie prowadzenia prac realizacyjnych do pory dziennej optymalizację czasu pracy, tak by ograniczyć liczbę przejazdów ciężkich, samochodów i maszyn;

- separowanie funkcji uciążliwych (dróg) od terenów mieszkaniowych przez wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej (preferowanie nasadzenia gatunków o największych zdolnościach tłumienia hałasu jak klon jawor, czy lipa drobnolistna);
- wprowadzanie ogrodzeń drewnianych zamiast betonowych;
- maskowanie zielenią elementów dysharmonijnych lub ich usuwanie;
- stosowanie sprawnych technicznie maszyn i środków transportu podczas etapu budowy;
- zabezpieczenie (uszczelnienie) terenów zaplecza budowy;
- chronienie terenu przed zanieczyszczeniami substancjami ropopochodnymi i smarami używanymi w urządzeniach mechanicznych i pojazdach, poprzez zastosowanie mas bitumicznych i innych (właściwych) materiałów budowlanych;
- racjonalne stosowanie środków do zwalczania śliskości w okresie zimowym i używanie chemicznych środków ochrony roślin w okresie wegetacji upraw (np. owadobójczych i chwastobójczych) w sposób zapewniający właściwe działanie, a jednocześnie nie powodujący nadmiernego zanieczyszczenia i degradacji środowiska;
- identyfikację lokalnych ujęć wody położonych w pobliżu realizowanych inwestycji i ustalenie dla nich stref ochronnych (ze szczególnym uwzględnieniem zakazu lokalizowania w tych strefach zaplecza budowy, czy miejsc obsługi sprzętu budowlanego i pojazdów);
- jak najszybsze utworzenie projektowanych i nowych form ochrony;
- unikanie nadmiernego niszczenia warstwy gleby, nie dopuszczać do naruszania stateczności skarp, czy niszczenia urządzeń melioracyjnych.

13. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Prezentowana tu polityka przestrzenna gminy wynika z obowiązków i potrzeb gminy oraz rozpatrzenia przez jej władze wniosków składanych przez mieszkańców, inwestorów i instytucje. Zadaniem tych działań było dostosowanie problematyki istniejącego dokumentu studialnego do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i określenia kierunków zmian w polityce przestrzennej Gminy Wojciechów uwzględniające oczekiwania mieszkańców i władz gminy przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju. Idąc za tym lokalizacja poszczególnych terenów funkcyjnych wynika zarówno z obecnego zainwestowania i rozwoju gminy oraz w dużej mierze z uwarunkowań przyrodniczych (istniejące i projektowane, obszarowe i punktowe prawne formy ochrony, elementy ESOCH, czy udokumentowane złoża surowców itp.). Proponowane funkcje wynikają też z potrzeb lokalnej społeczności (zainteresowanych) i po części służyć mają rozwojowi gminy. Trudno jest tu więc mówić o innych rozwiązaniach lokalizacyjnych, tym bardziej, że większość terenów zabudowanych stanowi tereny już od lat zrealizowane, a jedynie niewielka część to obszary nowe, ale do projektu wprowadzone na zasadzie dogęszczenia i kontynuacji danej funkcji w terenie. Z tych też powodów sporządzony został jeden wariant planistyczny i projekt w świetle przeprowadzonych analiz oddziaływań środowiskowych nie wymaga zastosowania planistycznych rozwiązań alternatywnych.

14. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów, które wynikają z dostosowania jego problematyki do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i określenia kierunków zmian w polityce przestrzennej Gminy Wojciechów uwzględniające oczekiwania mieszkańców i władz gminy przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Gmina Wojciechów jest gminą wiejską należącą do województwa lubelskiego, powiatu lubelskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 81 km², co stanowi 4,8% powierzchni powiatu lubelskiego. Na jej terenie znajduje się 23 miejscowości. Teren gminy Wojciechów wchodzi w skład dwóch jednostek fizyczno-geograficznych, wykazując wyraźną odrębność większej części południowej, należącej do Równiny Bełżyckiej od fragmentu północnego, wchodzącego do Płaskowyżu Nałęczowskiego. Łagodnie pofalowana, mało urozmaicona powierzchnia Równiny Bełżyckiej z najwyższym położonym punktem 242,0 m n.p.m. (w okolicy Wsi Saganów) kontrastuje z rzeźbą części północnej, w której dominują głęboko wcięte koryta rzek, formy suchych dolin i wąwozów, wyrzeźbione w podatnej, grubej warstwie lessowej, pokrywającej Płaskowyż Nałęczowski. W dolinie rzeki Bystrej, przy granicy Nałęczowa znajdują się tereny najniższej położone na wysokości 171,2 m n.p.m. Walory krajobrazowe tej części obszaru gminy spowodowały, że 230 ha terenów w północnej części gminy (okolice Nowego Gaju) zostało włączone do otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, która z kolei stanowi fragment Obszaru Węzłowego Wisły Środkowej - ogniwa ECONET-PL o znaczeniu międzynarodowym. Wschodnia część z obszarem źródłiskowym rzeki Ciemięgi należy do zlewni Bystrzycy, a część zachodnia do zlewni rzeki Bystrej. W rejonie wsi Palikije wyznaczono granicę pomiędzy obszarem najwyższej ochrony (ONO) a obszarem wysokiej ochrony (OWO), które obejmują główny zbiornik wód podziemnych (GZWP 406) zlokalizowany w warstwach kredy górnej. Na terenie gminy (w dolinach) występują liczne źródła, głównie o charakterze szczelinowym, dając asumpt do wzmożonej ochrony hydrosfery.

Struktura przyrodnicza gminy jest odzwierciedleniem sposobu użytkowania terenów. Z ogólnej powierzchni 8092 ha ekosystemy rolne zajmują aż 88% powierzchni gminy, w tym ekosystemy łąkowo-pastwiskowe tylko 1,6% ogólnej powierzchni, co jest spowodowane wąskimi dnami dolin. Pod lasami i zadrzewieniami znajduje się 450 ha, co stanowi ok. 5,5%, a nieużytki rolnicze to tylko 0,1% powierzchni gminy. Dobre gleby spowodowały ich silne wykorzystywanie rolnicze na niekorzyść lasów pozostających w małych skrawkach. Najczęściej są to lasy mieszane, zieleń zaroślowa pokrywa zbocza wąwozów i jarów. Na terenie gminy prowadzonych jest 1467 indywidualnych gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 6288,67 ha, co stanowi blisko 90% powierzchni gruntów ogółem.

Miejscowość Wojciechów jest głównym ośrodkiem gminny, w której zachowały się liczne pamiątki przeszłości świadczące o bogatej historii miejscowości. Tu zlokalizowane są obiekty administracji, zdrowia, bankowości i finansów zapewniające podstawowe usługi mieszkańcom gminy. Sieć osadnicza gminy Wojciechów to głównie układ urbanistyczny ulicowy, charakteryzujący się zwartą zabudową mieszkaniową po obu stronach ulicy. Gminę Wojciechów charakteryzuje dobrze rozwinięta baza agroturystyczna i gastronomiczna. Tereny obfitują w bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz cenne walory przyrodnicze.

Największą atrakcją turystyczną Gminy Wojciechów stanowi Wieża Ariańska wybudowana na początku XVI w. W Wieży swoją siedzibę ma Muzeum Kowalstwa oraz Wojciechowskie Muzeum Regionalne, w którym eksponowana jest historia folkloru Ziemi Wojciechowskiej. W Wieży mieści się także Gminny Ośrodek Kultury sprawuje nadzór merytoryczny na działającym w Wojciechowie Szlakiem Żelaza i Kowalskich Tradycji. Wędrówka Szlakiem pozwala poznać kowalstwo od procesu wytopu metali do powstania gotowej podkowy. Przez Gminę przebiega również Szlak Kapliczek Ziemi Wojciechowskiej a także Szlak Młynów Wodnych. Jedną z atrakcji jest Młyn Hipolit w Nowym Gaju, gdzie znajduje się muzeum minerałów liczące ponad 2 tys eksponatów. Organizowane są ogniska i kuligi, wyroby kuchni regionalnej, turnieje nalewek a także atrakcje związane ze sztuką kowalstwa (pokazy kucia podków).

Na terenie gminy znajduje się ponad 4ha Zoo Wojciechów, gdzie zgromadzonych jest kilkadziesiąt gatunków zwierząt z różnych kontynentów. Obecnie dobrze rozwija się także turystyka przyrodnicza – przykładem może tu być udrożniony i oznakowany wąwóz lessowy tzw. Lipcyk.

Prognoza została sporządzona na podstawie Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (Dz. U. z 2017, poz. 1405) i Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2017, poz. 1073), a jej zakres i stopień szczegółowości został uzgodniony z Państwowym powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Łukowie i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie.

Celem Prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych skutków i oddziaływań na środowisko przyrodniczo-kulturowe, które mogą być spowodowane realizacją zalecanych lub dopuszczonych przez Studium kierunków zagospodarowania terenu. Zgodnie z art.51 ust.2 ww. ustawy z dnia 3 października 2008 r. Prognoza w szczególności określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w tym m.in. na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, a także system przyrodniczy i powiązania przyrodnicze obszaru oraz prawne formy ochrony przyrody. Jej zakres i stopień szczegółowości powinien być uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz dostosowany do skali i stopnia szczegółowości zapisów Studium.

Dokumentami, w powiązaniu, z którymi została sporządzona Prognoza były głównie:

- Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów – Wojciechów 2018;
- Uchwała Nr XXXI/137/16 Rady Gminy Wojciechów z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów;
- Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, RDOŚ, pismo: WOOŚ.411.5.2019.KKO;
- Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, PPIS, pismo: NZ.5700.4.2019.WW;
- Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017, WIOŚ - Lublin 2018;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego - Lublin 2015.

Celem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest to określenie polityki przestrzennej gminy, ustaleń strategii rozwoju województwa zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, w którym uwzględnia się zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem polityki przestrzennej gminy, sporządzonym w oparciu o uwarunkowania i potrzeby lokalne, ale z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb ponadlokalnych. **Celem przedmiotowej zmiany studium** gminy Wojciechów jest dostosowanie jego problematyki (zakres wyjściowego opracowania wynikał bowiem z artykułu 6 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994r.) do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i określenia kierunków zmian w polityce przestrzennej Gminy Wojciechów uwzględniając oczekiwania mieszkańców i władz gminy przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego polegają na wytyczeniu następujących elementów oznaczonych na legendzie mapy Studium jako:

- ekologiczny system obszarów chronionych;
- otulina Kazimierskiego Parku Krajobrazowego;
- pomnik przyrody;
- lasy;
- łąki;
- rzeki, cieki, wody powierzchniowe;
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią;

- obszar występowania złóż surowców budowlanych;
- obiekty / obszary wpisane do rejestru zabytków;
- obiekty / obszary wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- strefa ochrony krajobrazu kulturowego;
- stanowiska archeologiczne;
- UP - teren zorganizowanej działalności inwestycyjnej;
- strefy zrównoważonego rozwoju turystyki;
- tereny zainwestowane;
- MR/U - tereny osadnictwa wiejskiego;
- M/U - tereny zabudowy mieszkaniowej / usługowej;
- R - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny wypoczynkowe, nieużytki, zielenie nieurządzone;
- ZP - zielenie parkowa;
- ZC - cmentarze ze strefami ochrony sanitarnej;
- drogi wojewódzkie;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne;
- ujęcia wody;
- linie napowietrzne wysokiego napięcia;
- linie napowietrzne średniego napięcia.

Studium powstało w powiązaniu przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Gminy Wojciechów do roku 2020 (Wojciechów 2015), Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Wojciechów z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym na lata 2009 - 2015 (Wojciechów 2008) i Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego (Lublin 2015).

Analiza istniejącego stanu środowiska w kontekście proponowanych kierunków zagospodarowania dała podstawy do wyodrębnienia zarówno pozytywnych pod względem ekologicznym jak i niepokojących kierunków zagospodarowania, mogących w efekcie przynieść długoterminowe i stałe pogorszenie stanu środowiska. Z funkcjonowaniem wymienionych powyżej terenów funkcyjnych potencjalnie może związana być: emisja zanieczyszczeń do atmosfery (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza), emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych, wytwarzanie odpadów i ścieków oraz innych zanieczyszczeń do wód lub do gruntu, przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, zmiany w krajobrazie, zmiany szaty roślinnej i składu gatunkowego fauny i ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Poniżej przedstawiono skutki dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku proponowanych zmian aktualizacyjnych dotychczasowego zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów. Przeanalizowane zostało, w jaki sposób realizacja projektowanych funkcji wpłynie na przedmiot ochrony, cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000 ustanowionych i potencjalnych położonych w najbliższym rejonie projektu Studium oraz bioróżnorodność, ludzi, zwierzęta, rośliny, chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, korytarz ekologiczny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, topoklimat i klimat akustyczny, a także zasoby naturalne oraz zabytki. W podsumowującej, poniższej tabeli wyróżniono następujące rodzaje i charakter oddziaływań na środowisko projektowanych w Studium kierunków funkcyjnych zagospodarowania terenu:

++	znaczące korzystne oddziaływanie - oddziaływanie powodujące korzystne zmiany w środowisku, najczęściej wtórne, pojawiające się w dłuższym horyzoncie czasowym, prowadzące do poprawy wybranych elementów środowiska przyrodniczo-kulturowego w wymiarze ponadlokalnym
+	słabe korzystne oddziaływanie – zauważalne pozytywne oddziaływanie, nie powodujące ilościowo istotnych zmian w środowisku
o	oddziaływanie neutralne - całkowity brak wpływu lub wpływ nieznaczący - oddziaływanie nie powodujące odczuwalnych (mierzalnych) skutków w środowisku

-	negatywne słabe oddziaływanie – oddziaływanie zauważalne, powodujące odczuwalne skutki środowiskowe, lecz nie powodujące przekroczeń standardów, istotnych zmian ilościowych i jakościowych, możliwe do ograniczenia
--	negatywne umiarkowane oddziaływanie (ograniczenie metodami planistycznymi) - możliwe do ograniczenia metodami planistycznymi
---	negatywne znaczące oddziaływanie (ograniczenie metodami planistycznymi do negatywnych umiarkowanych, proponowane rozwiązania alternatywne – porozumienie rozdz.13 - w tym odstąpienie od lokalizacji funkcji) - ma istotny wpływ negatywny – oddziaływanie powodujące zasadniczą zmianę określonych parametrów jakości środowiska, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych (możliwe do ograniczenia metodami planistycznymi czy rozwiązaniami alternatywnymi do negatywnego umiarkowanego lub też zmuszające do odstąpienia od lokalizacji funkcji)
B	oddziaływanie bezpośrednie
P	oddziaływanie pośrednie
W	oddziaływanie wtórne
SK	oddziaływanie skumulowane
K	oddziaływanie krótkoterminowe
Ś	oddziaływanie średnioterminowe
D	oddziaływanie długoterminowe
S	oddziaływanie stałe
C	oddziaływanie chwilowe
L	oddziaływanie lokalne
R	oddziaływanie ponadlokalne ('regionalne')

<ul style="list-style-type: none"> • tereny zainwestowane • tereny osadnictwa wiejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • strefa zrównoważonego rozwoju turystyki • strefa usługowo-turystyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • teren zorganizowanej działalności inwestycyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • obiekt/obszary wpisane do rejestru zabytków • obiekt/obszary wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków • strefa ochrony krajobrazu kulturokulturowego • stanowiska archeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • ekologiczny system obszarów chronionych • otulina Parku Krajobrazowego • pomnik przyrody • lasy • łąki • rzeki, cieki, wody powierzchniowe • obszar występowania złóż surowców budowlanych • obszar szczególnego zagrożenia powodzią • zieleń parkowa • tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny wypoczynkowe, nieużytki, zieleń nieurzędzona 	<ul style="list-style-type: none"> • drogi wojewódzkie • drogi powiatowe • drogi gminne 	<ul style="list-style-type: none"> • cmentarze ze strefami ochrony sanitarnej • ujęcia wody • linie napowietrzne wysokiego napięcia • linie napowietrzne średniego napięcia.
--	--	---	---	---	--	--

LUZDZIE	+/- B,P,D,C,S, L	+ B,P,D,S,L	-/+ B,P,D,S,L	+ P,S,L	++/- B,P,CS,L	+/- B,P,CS,L	+/- B,P,CS,L
PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYROD	O	O	O	O/+ B,C,K,D, S,L	++ B,P,D,C,S,L	O/- B,C,K,D,S,L	O/- B,C,K,D,S, L
SYSTEM PRZYRODNICZY	O/- B,D,S,L	- B,C,D,S,L	- B,C,D,S,L	O	++ B,P,S,L	O/- - B,C,D,S,L	O
BIORÓŻNORO DNOŚĆ - FLORA, FAUNA	-/- B,C,S,L	-/- B,C,S,L	O/- B,K,C,D,S,L	O	++ S,L	-/- D,L	O/- S,L
WODY	+O/- B,C,D,SK, L	- B,C,SK,L	- B,C,D,S,SK,L	O	++ B,S,L	-/- C,K,D,S,L	+ B,D,S,L
POWIETRZE	- B,KD,S,S K,L	- B,K,D,S,S K,L	O/- B,K,SK,D,L	O	+ /++ B,C,S,L	O/- - S,L	O
POWIERZCHNIA ZIEMI, GLEBY	-- B,K,S,L	-- B,K,S,L	+O/- B,K,S,L	O/- B,C,D,L	+ D,S,L	O/- C,S,L	O/+ P,D,S
KLIMAT (W TYM AKUSTYCZNY)	O/- B,P,C,D,S K,L	- B,P,C,D,S, SK,L	O/- B,D,S,SK,L	O	+ B,S,L	- B,S,SK,L	O

KRAJOBRAZ	O/- B,D,S,SK, L	O/-/- B,D,S,SK,L	+	++	++	O/-	O/-
ZABYTKI	O	O	O	+ / ++ B,D,S,Ś, L	O	O	O
DOBRA MATERIALNE	+	+	+	+	+	+	O/+
	B,P, D,S,L	B,P, D,S,L	B,P, D,S,L	P,S,L	P,S,L	B,P, D,S,L	S,C,L

Przeprowadzone analizy i oceny pozwalają stwierdzić, że zaprojektowane w Studium kierunki zagospodarowania będą miały w przewadze wpływ neutralny (brak wpływu, wpływ nieznaczący) lub negatywny (rozumiany, jako oddziaływanie zauważalne, lecz nie powodujące naruszenia standardów środowiskowych). Nie przewiduje się oddziaływań znacząco negatywnych tj. powodujących zasadniczą zmianę określonych parametrów jakości środowiska, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tego obszaru. Powyższe stwierdzenia są uwarunkowane wypełnieniem wszystkich nakazów i zakazów oraz zasad polityki przestrzennej zawartych w Studium.

15. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

Opracowania:

- Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów – Wojciechów 2019;
- Uchwała Nr XXXI/137/16 Rady Gminy Wojciechów z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechów;
- Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017, WIOŚ - Lublin 2018;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego - Lublin 2015;
- Strategię Rozwoju Gminy Wojciechów do roku 2020 (Wojciechów 2015), Strategię Rozwoju Lokalnego Gminy Wojciechów z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym na lata 2009 – 2015.

Akty prawne:

- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 (Dz.U.2018.2081);
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U.2018.1945);
- Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U.2018.799 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2018.1614);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.2017.1161);

- Ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U. 2018 r. poz. 2268 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.2018.2129);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2019 r. poz. 868);
- Ustawa z dnia 14 września 2010 r. o odpadach (Dz.U.2018.992 z póź. zm.);
- Ustawa z dnia 12 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U.2018.954);
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U.2018.1614);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2018.2067).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. 2015 poz. 774).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. W sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Z 2016 r., poz.71);
- Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań.
- Konwencji Berneńskiej o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz siedlisk.
- Konwencja o różnorodności biologicznej z 1992r.
- Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe ptactwa wodnego – Ramsar 1971.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa-Florencja 2000.
- Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzoną w Espoo 25 lutego 1991 r.

Joanna Martyna Cuch

Lublin, dnia 04.07.2019

OŚWIADCZENIE AUTORA

dotyczące dzieła pt.: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY WOJCIECHÓW.

1. Oświadczam, że zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko posiadam niezbędne kwalifikacje do wykonania wyżej wymienionego dokumentu w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Podpis Autora